

Jesenice dz

Novice

220050174, 11

COBISS

OBČINSKA KNJIŽNICA JESENICE

0 JESENICE

OBČINSKA KNJIŽNICA JESENICE

Trg Toneta Čufarja 4

4270 JESENICE

TISKOVINA

INTERNI INFORMACIJSKI ČASOPIS

NOVICE

števila 11, november 2005

ACRONI

KAKOVOST JE VODILO PRI
IZDELOVANJU NERJAVNE
DEBELE PLOČEVINE

KAZALO

stran 4

DEBELA PLOČEVINA IZ NERJAVNIH JEKEL JE NAJPOMEMBNEJŠI IZDELEK V ACRONIJU

Pri razvojnih projektih v ACRONI-ju sledimo viziji podjetja, ki je: postati drugi največji proizvajalec debele pločevine iz nerjavnih jekel v Evropi.

stran 12

NAJBOLJŠI NA EKSURZIJI V LIV-U POSTOJNA

Izlet za najboljše delovne skupine v Sistemu stalnih izboljšav je postal že tradicionalen, Letos so si ga prislužili Inštrumentalci, Kemiki, Dobre vile in Modri dirkači. Za cilj so izbrali podjetje LIV Postojna in okoliške turistične zanimivosti.

stran 17

OBNOVITEV SISTEMA PROJEKTNEGA VODENJA V ACRONI-ju

Kdo? Kaj? Komu? Kako? Kdaj? je le nekaj glavnih vprašanj, na katere si s sistemom o projektne vodenju poizkušamo najti odgovor. Z drugimi besedami bi lahko rekli, da sistem o projektne vodenju ureja odnose med udeleženci v samem sistemu.

stran 18

POSLOVANJE V PRVIH DESETIH MESECIH TEGA LETA

Poslovanje ACRONI-ja v desetih mesecih letošnjega leta lahko ocenimo kot zelo uspešno, saj smo ustvarili 2.272 mio SIT čistega dobička.

stran 29

INTERVJU

Borut Verovšek: »IGRA MORA ČEZ »RAMPO« Moram povedati, da sem bil kar večkrat ponosen na ACRONI....

14. novembra, na rojstni dan Toneta Čufarja si je javno generalno ogledalo preko 400 otrok iz Čufarjevih osnovnih šol. Kljub mrazu si je tudi premiero, s katero so se uradno odprli letošnji Čufarjevi dnevi, ogledalo okrog 400 obiskovalcev. Predstava je uspela v vseh pogledih.

Novice
Interni informacijski časopis
ACRONI, d.o.o.

števila 11,
november 2005

uredniški odbor:
Ljubo Osovnikar,
Polonca Marjanovič,
Lilijana Markež,
Nataša Karo,
Alenka Kosmač,
Barbara Habe Sintič

fotografije:
Tone Kelbl,
Lilijana Markež,
Barbara Habe Sintič,
arhiv Acroni,
arhiv Tiskarna
knjigoveznica Radovljica,

Uredništvo:
Acroni, d.o.o.
c. Borisa Kidriča 44
4270 Jesenice

oblikovanje in tisk:
Tiskarna knjigoveznica
Radovljica

Novice izhajajo enkrat
mesečno.

naklada: 2100

KAKOVOST - odločilni faktor uspeha podjetja

Pod pojmom »KAKOVOST« si pogosto predstavljamo kakovost izdelkov, ki jih kupujemo ali prodajamo. Dejansko gre za bistveno širši pojem, ki je sestavljen iz množice vrednot, vrlin, ciljev ... Dejstvo je, da ko sami nekaj kupujemo, pričakujemo, da bomo prijetno postreženi, da nam bodo svetovali - priporočili, da bomo kupili kakovostni izdelek, ki bo dobavljen v skladu z dogovorjenimi pogoji (cena, rok, garancije ...), če pa kar koli ne bo v redu, imamo pravico uveljavljati garancije, povračilo stroškov ... Kakorkoli - kot kupci oz. porabniki smo zahtevni in kritični; imamo možnost izbirati in selekcionirati.

Na drugi strani moramo kot proizvajalci oz. ponudniki proizvodov želje in potrebe kupcev zadovoljiti. Ne samo to. Da se bodo odločali za nas oz. da pridobimo nove, moramo imeti določene prednosti pred konkurenčnimi ponudniki. Vsekakor to ni vedno in samo cena, kot se včasih misli.

Razvojna vizija ACRONI-ja se je oblikovala v današnjo vsebino v zadnjem desetletju v nekaj pomembnih korakih, od katerih je vsak predstavljal občutne spremembe:

- na globalnem trgu jekla je možno preživeti samo na temelju fleksibilnosti in prilagodljivosti;
- cilj narekuje razumevanje, sprejemanje in izvajanje nenehnih sprememb v proizvodnem procesu, organiziranosti podjetja in medsebojnih odnosih;
- postati eden največjih proizvajalcev debele pločevine iz nerjavnih jekel v Evropi in svetu;
- stalno povečevati delež proizvodov z visoko dodano vrednostjo;
- razvijati nove specialne izdelke za novi trg in kupce;
- izvajati ciljno usmerjene investicije k izdelkom in kupcem;
- zavedati se, da proizvodne naprave, linije in stroji brez usposobljenih, motiviranih ljudi, ki priznavajo in upoštevajo vrednote sodelovanja, dela, znanja, odgovornosti in spoštovanja, ne dajo pričakovanih učinkov.

Ena od »kretnic« in pomemben prispevek k uspešnemu poslovanja podjetja v zadnjih letih je bila odločitev za povečanje proizvodnje izdelkov v količinskem in strukturnem smislu.

Pri tem je očitno, da smo v smislu povečanja količine uspešnejši, prav tako v smislu kakovosti le-teh. Zakaj?

Za dosego cilja »povečanje količine proizvodnje« je potrebno vložiti mnogo truda in dela. Žal se pri tem pogosto dogaja, da se kakovost teh izdelkov nekako »pozablja« ali pa mislimo »saj je dobro - saj delamo tako že ...« oz. saj bodo to rešili drugi ... Resnici na ljubo je treba priznati, da za doseganje zanesljive kakovosti izdelkov to ni dovolj. Resnica je drugačna. Na trgu se neposredno srečujemo s konkurenco, ki ne razmišlja in dela tako. Tisto, kar je danes še sprejemljivo, jutri ne bo več.

Poleg nalog, ki omogočajo doseganje količin (števila oz. količine izdelkov), je za doseganje zanesljive kakovosti izdelkov potrebno upoštevati in izvajati še mnogo dodatnih nalog in aktivnosti, ki so bolj zahtevne kot prve. Za izpolnjevanje le-teh je potrebno uveljaviti »kakovost razmišljanja« v vse sfere podjetja in vsakega posameznika. Zavedati se je treba, da je vsaka malenkost lahko odločilna. To je proces, ki se je začel, še zdaleč pa ne konča. Skupno pomeni to bistveno več kot danes.

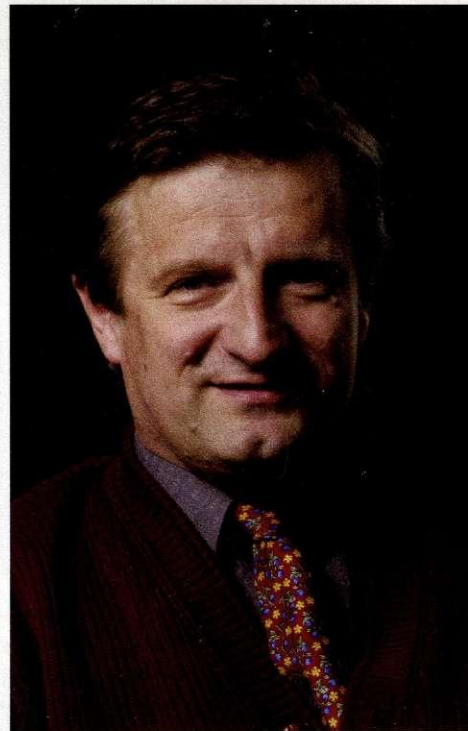
Za naslednje petletno obdobje, ki sledi uspešno zaključenemu, je strategija postavljena. Dokazali smo, da znamo veliko, da zmoremo; da se lahko včasih primerjamo z najboljšimi, vendar se moramo vedno. To je naša glavna naloga v prihodnosti, da tisto, kar naredimo, naredimo dobro, ne površno ali nedosledno, da se zavedamo, da je vsak za svoje delo odgovoren sam, da drugi ne morejo popravljati napak prvih ... Seveda smo različni, vendar je prav ta različnost, na temelju prilagodljivosti, medsebojnega spoštovanja, sodelovanja, znanja, spoštovanja etičnih načel ... vir inovativnosti in ustvarjalnosti.

Glede na to, da smo si postavili vizijo biti uspešen proizvajalec specialnih jeklenih izdelkov, je kakovost le-teh najpomembnejša.

Se pogosto vprašamo, zakaj radi kupujemo npr. japonske ali nemške izdelke? Zato ker so poceni? Zato, ker je dobra ponudba? Ker jih je dovolj na trgu? Zanesljivo ne; pač pa zato, ker so kakovostni, ker jim zaupamo.

Bodimo še sami taki; to je naš cilj.

Direktor Službe za kakovost in razvoj
Jože Triplat, univ. dipl. inž.

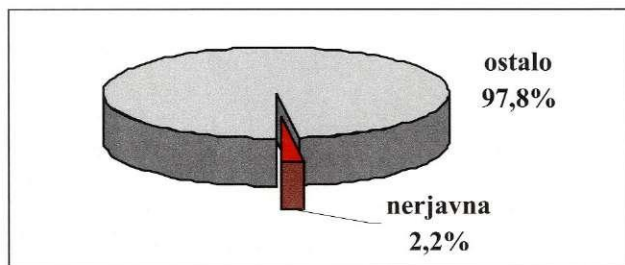

DEBELA PLOČEVINA IZ NERJAVNIH JEKEL JE NAJPOMEMBNEJŠI IZDELEK V ACRONIJU

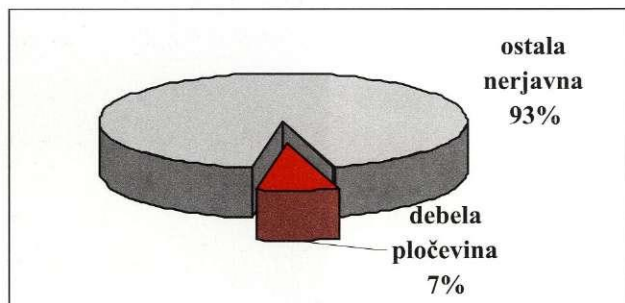
Cilji družbe ACRONI so doseganje pozitivnih rezultatov poslovanja, rast obsega proizvodnje in prodaje, povečanje deleža izdelkov z višjo dodano vrednostjo, obvladovanje stroškov proizvodnje, izboljšanje kakovosti izdelkov, posodabljanje proizvodnih naprav ter izboljšanje kakovosti delovnega okolja, kot tudi zmanjšanje vplivov na naravno okolje.

Pri razvojnih projektih v ACRONI-ju sledimo viziji podjetja, ki je: **postati drugi največji proizvajalec debele pločevine iz nerjavnih jekel v Evropi.**

Trg nerjavnih jekel obsega približno 2-3 % celotne svetovne proizvodnje jekel.

Svetovna proizvodnja jekel v letu 2004: 1000 mio ton, od tega nerjavnih jekel 24 mio ton.

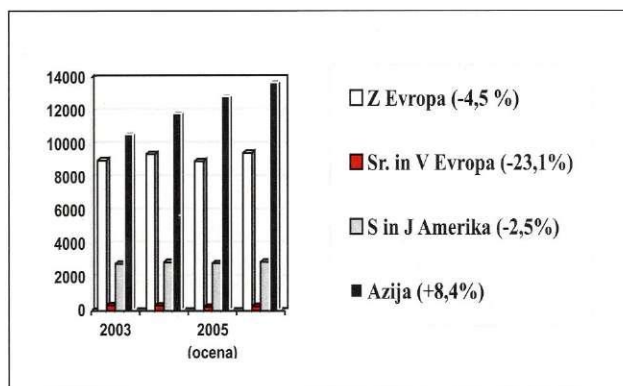
Proizvodnja debele pločevine iz nerjavnih jekel znaša 1,6 mio ton

S stališča rasti svetovne proizvodnje nerjavnih vrst jekel je bila rast v zadnjih tridesetih letih v povprečju večja od 5 % letno in je presegala celo rast plastike.

Ocene rasti za letošnje leto so nekoliko bolj pesimistične. Po napovedih ISSF naj bi bila skupna rast na področju nerjavnih jekel v letošnjem letu le 1,8 %. Delitev po posameznih geografskih območjih kaže, da naj bi na zahodnoevropskem trgu, ki je tudi najpomembnejši trg ACRONI-ja, prišlo celo do 4,5 % zmanjšanja. Še večji padec se pričakuje na območju srednje in vzhodne Evrope, in sicer kar za 23 %, ob hkrati veliko manjši skupni količini. Edini trg, ki bo rasel tudi v letošnjem letu, je azijski.

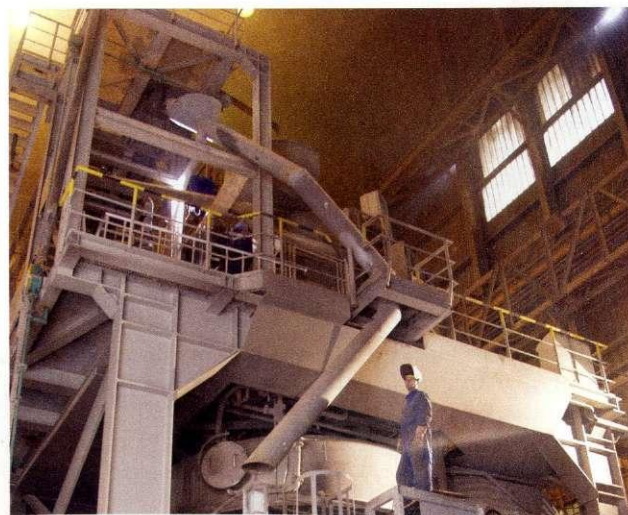
Napovedi za leto 2006 so nekoliko bolj vzpodbudne. Predvideva se rast blizu povprečne vrednosti, nekje okoli 5 %.

Gibanje svetovne proizvodnje nerjavnih jekel od leta 2003 z ocenami za leto 2005 in 2006 je prikazano v naslednjem grafikonu:

Na tržne tokove se uspešno odzivamo tudi v ACRONI-ju. Količina nerjavnih jekel je bila v 2004 za 2 % višja od načrtovane. Prodaja debele pločevine iz nerjavnih jekel pa je bila kar za 20 % višja od načrtovane.

Z novo in obnovljeno napravo VOD se tudi v letošnjem letu približujemo cilju, ki smo si ga zastavili, to je 71.015 ton slabov iz nerjavnega jekla.

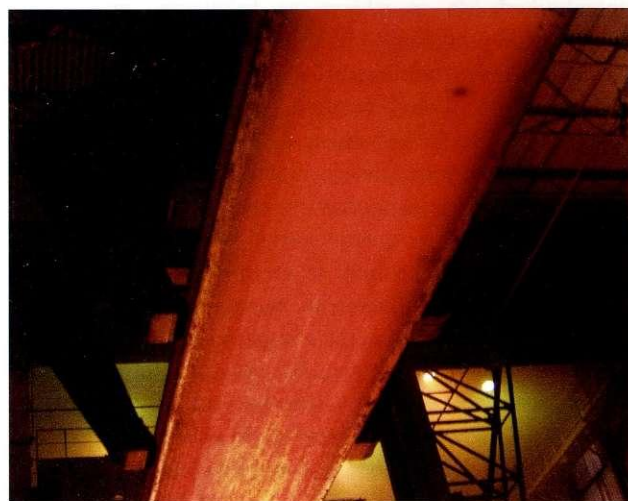

Nova VOD naprava

Kontinuirno ulivanje

Obdobje zadnjih petih let je bilo s stališča zagotavljanja kakovosti izdelkov in reševanja tehnološke problematike na področju debele pločevine iz nerjavnih jekel med zahtevnejšimi. Najpomembnejši dosežki na tem področju so bili doseženi pri jeklih legiranih z molibdenom, kjer so bile določene zgornje dovoljene vsebnosti elementov, ki vplivajo na nastanek površinskih napak in dopolnjena tehnološka pot na VOD. Kljub velikim težavam, ki se v zadnjem obdobju kažejo na jeklih, stabiliziranih s titanom, beležimo na podlagi poglobljenih raziskav in izvedenih inovativnih ukrepov konstanten napredek v stabilnosti in zanesljivosti izdelave. Pri nerjavnih v ognju obstojnih jeklih je bila izvedena modifikacija tehnologije vlivanja, ki je prispevala k zmanjšanju nastanka dolgih vzdolžnih razpok na površini ulite žile. Velika pozornost je bila usmerjena v kontrolo in odpravljanje oligoelementov v nerjavnih jeklih, kar je ključ do zagotavljanja stabilnosti in zanesljivosti izdelkov debele pločevine.

Pravkar ulit slab

Uliti slab pripravljen za razrez

Razvojno – raziskovalne naloge so usmerjene v razvoj novih jekel z večjo dodano vrednostjo in v doseganje višje kakovosti izdelkov.

Začeli smo razvijati popolnoma novo družino nerjavnih jekel – duplex nerjavna jekla. Z laboratorijskimi testiranjmi smo pridobili osnovna znanja za začetek industrijskih preizkušanj in vpeljave v redno proizvodnjo. Cenovno so duplex nerjavna jekla za porabnike še vedno manj ugodna od avstenitnih nerjavnih jekel, vendar v večini primerov višjo ceno kompenziramo z manjšo debelino materiala pri enaki nosilnosti konstrukcije. Uporabljajo se v srednjem temperaturnem območju (od -60 do 300 °C) tam, kjer se od materiala zahteva odpornost na kisline in kloride v vodi. Območje uporabe je zelo široko. Ta vrsta jekel se največ uporablja v industriji nafte in zemeljskega plina, petrokemični industriji in papirniški industriji.

K doseganju strateških ciljev na področju debele pločevine iz nerjavnih jekel prispevamo vsi zaposleni s svojim znanjem,

Lužena plošča debele pločevine

motivacijo in pripadnostjo podjetju.

Razvoj, ki temelji na lastnem znanju, dobrem timskem delu in veliki motiviranosti strokovnjakov, je ena temeljnih vrednot ACRONI-ja.

Stane Jakelj, Alenka Kosmač

Foto Stane Jakelj

KAKOVOST JE VODILO PRI IZDELOVANJU NERJAVNE DEBELE PLOČEVINE

V letu 1995 je ACRONI-ja po sorazmerno kratki pripravi začel izdelovati debelo pločevino iz nerjavnih jekel. Kako jasnovidna je bila tedaj odločitev vodstva in strokovnih timov, se je pokazalo že kmalu in se kaže še danes. Za izdelavo debele pločevine iz nerjavnih jekel so v ACRONI-ju že obstajali vsi ustrezni agregati, razen lužilnice. Ko je bila ta zgrajena, je bila komaj primerna za uporabo in so jo šele pozneje dograjevali ter tako prilagodili predpisanim zahtevam. V ACRONI-ju je prav tako obstajalo dovolj obsežno znanje za izdelavo izdelkov iz nerjavnih jekel, ki so ga ustvarili posamezni strokovnjaki v času delovanja Železarne Jesenice.

Kakovost izdelkov iz nerjavnih jekel je in je vedno bil odločilni kriterij. V največjem obsegu kakovost določajo napake na njeni površini. Ker te povzročajo, da so plošče neuporabne, skušamo njihovo število zmanjšati.

V primeru pločevine, ki ni stabilizirana s titanom, smo z ukrepi, kot so: ustrezna kemična in strukturna sestava – zaradi zmanjševanja stroškov predvsem z dodajanjem dušika – v veliki meri odpravili prečne razpoke, ki so se pojavljale na robovih plošč. S poznavanjem vpliva in omejitvijo vsebnosti najbolj škodljivih spremljajočih elementov na najmanjše možne vrednosti, ki so še v mejah detekcije analitskih metod, smo bistveno zmanjšali tudi pojav vzdolžnih razpokic. Na pločevini iz teh vrst jekla se nam včasih pojavljajo še luskinke, ki nastanejo kot ostanki livnega praška v slabih in luknjice. Pri jeklih, ki so stabilizirana s titanom, smo z omejevanjem vsebnosti dušika zmanjšali pogostost pojavljanja vključkov – grozdov titanovih nitridov – predvsem na ploščah, ki so zvaljane iz slabov iz zadnjega dela ulivanja. Pojavljanje napak na pločevini, ki je zvaljana iz slabov z začetka ulivanja, predstavlja zaenkrat še določeno težavo. Na njej se pojavljajo luskinke, ki so podobne tistim, ki nastanejo iz ostankov livnega praška v slabih, a so manjše in jih je več. Trenutno posvečamo veliko pozornost raziskavam, da bi njihovo pojavljanje bistveno omejili.

V zadnjem času prodajamo več debelejših nerjavne pločevine. Velikokrat so redukcije med valjanjem debelih plošč premajhne, da bi odpravile nehomogenost sredine plošč. Zato pri pregledu plošč z ultrazvokom nekatere ne zadostijo predpisanim zahtevam. Nahajamo se pred odločitvijo, kako izvesti selekcijo naročil in zagotoviti dobavo kupcem. Pripravljamo tudi tehnične rešitve za omilitev problematike.

Opisana izboljšanja uporabljamo pri izdelavi in ulivanju nerjavnih jekel. Na nerjavni debeli pločevini pa se pojavljajo poleg omenjenih še napake, ki nastanejo v vroči valjarni in predelavi nerjavne debele pločevine. Skoraj vse nastanejo iz mehanskih poškodb slabov ali plošč. Ker se slabi pomikajo v potisni peči z drsenjem, velikokrat nastanejo na pločevini prečni pasovi majhnih luskin. Med odvažanjem pločevine z valjavniške proge se dokaj pogosto pojavljajo kratke vzdolžne praske in redkokdaj močne odrgnine, ki jih povzročajo transportni

valji, ko po njih pločevina drsi. V predelavi debele pločevine občasno nastanejo pri ravnanju pločevine plitvi vtisi ali luknjice, posamezne plošče pa so slabo obrezane.

Letos, ko precej pločevine neposredno prodamo uporabnikom, so se zahteve po kakovostni površini še povečale. Ti uporabniki namreč naročajo večje količine pločevine nestandardnih debelin. Zato tedaj, ko take plošče z manjšimi napakami krajšamo in ožimo, ne dobimo izdelkov, ki bi jih lahko prodali.

Na kakovost nerjavne debele pločevine torej vplivajo vsaj trije dejavniki: znanje, upoštevanje tehnoloških predpisov in ustreznost agregatov. Znanje smo si v desetih letih precej obogatili, vendar ga bo treba še. Predpise izdelovalci bolj ali manj upoštevajo, največkrat jih ne upoštevajo tedaj, ko se trudijo, da bi presegli načrtovano proizvodnjo. Agregati se počasi dograjujejo in tako izboljšujejo. Zato nam dostikrat onemogočajo, da bi dosegli želeno kakovost izdelkov. Kateri od teh dejavnikov je najpomembnejši, ni treba razpravljati, saj šele izpolnjevanje vseh daje dobre kakovostne izdelke.

Cveto Pohar

PRODAJA DEBELE NERJAVNE PLOČEVINE – PRODAJA KONČNIM UPORABNIKOM

Proizvodnjo nerjavne pločevine v letu 2004 ocenjujemo na 23 milijonov ton, od tega 18,5 milijonov ton ploščatih proizvodov – 14,6 milijonov hladno- in 3,9 milijonov toplovaljanih nerjavnih proizvodov.

V tem segmentu debela pločevina iz nerjavnih jekel dosega zelo majhen delež – v letu 2004 je bilo proizvedenih le 935.000 ton, oziroma 5 % celotne proizvodnje nerjavnih ploščatih jekel. Največji proizvajalci debele nerjavne pločevine v svetu so Outokumpu, Industeel (proizvodnja v

širinah do 3 metrov), španski Acerinox (v povezavi z ameriškim NAS-om ter južnoafriškim Columbusom, ki proizvaja plošče v širini 1.500 mm, japonski Nippon Steel, DKC iz Koreje (oba proizvajata širine do 3 metrov), prav tako pa so na trgu vedno bolj prisotni kitajski proizvajalci (Tysco).

Svetovno potrošnjo debele nerjavne pločevine ocenjujemo na 900.000 ton, evropsko pa med 250.000 do 300.000 ton letno.

Največja je poraba na sledečih trgih: Japonska, Kitajska, ZDA, Južna Koreja, Indija, v Evropi pa Nemčija, Italija, Švedska in Francija.

Kar 47 % celotne potrošnje nerjavne debele pločevine predstavlja kemična in naftna industrija, predvsem pri velikih projektih. Danes, ko je cena nafte tako visoka, je projektov veliko, največ na Bližnjem in Srednjem Vzhodu.

11 % porabe predstavlja proizvodnja varjenih cevi (največji evropski proizvajalci so že kupci ACRONI-ja – Butting, Rivit, Innotech, Althammer), 8 % za proizvodnjo elektrarn, tako nuklearnih kot ostalih, 7 % v proizvodnji tankerjev (največji proizvajalci so v J Koreji, na Japonskem in Kitajskem), 5 % se porabi v proizvodnji strojev za papirno industrijo (Voith, Andritz, Metso Paper ...). Prav tako debelo nerjavno pločevino uporabljajo za izdelavo opreme v pristaniščih, v gradbeništvu ...

Poleg navadnih avstenitnih jekel (304, 321, 316L) je velika poraba pločevine predvsem v skupini duplex in superduplex nerjavnih jekel, pa tudi v nikljevih zlitin in superavstenitnih

jekel (904L). Prav tako se debela pločevina iz nerjavnih jekel uporablja za opremo pristanišč, v gradbeništvu ...

Prodaja debele pločevine iz nerjavnih jekel poteka na dva načina:

prodaja trgovcem in servisnim centrom
prodaja končnim uporabnikom (projekti), ki predstavljajo vsaj 50 % porabe v svetu.

In kje je mesto ACRONI-ja na trgu debele pločevine iz nerjavnih jekel?

Od leta 1993, ko smo začeli proizvajati in prodajati črno, neluženo pločevino prvim kupcem, različnim trgovcem v Italiji in na Finskem, smo naredili velik korak. Iz leta v leto smo postajali večji, že v letu 1996 tako veliki, da smo začeli motiti ostale evropske proizvajalce, ki so nas obtožili dumpinga. Dolgo časa je trajalo, da smo dokazali svojo nedolžnost, s tem pa se je naša zgodba nadaljevala. Postopoma smo izboljševali kakovost naših proizvodov, material je postajal vse bolj podoben tistemu, ki so ga dobavljali naši tekmeci, atesti so postajali pravi, cene so se oblikovale na ravni cen konkurence.

Danes s tem proizvodom že predstavljamo 3 % svetovnega in 20 % evropskega trga, postali smo tretji evropski proizvajalec, naša pločevina je na skladišču vseh večjih evropskih trgovcev in servisnih centrov.

Sedaj je pred nami naslednji korak – z novo investicijo se bodo proizvodne zmogljivosti močno povečale. Glede na to, da bomo že v nekaj letih lahko proizvedli več kot 80.000 ton letno, je pred nami težka naloga, tudi zato, ker ostali proizvajalci proizvajajo več vrst nerjavnih jekel, predvsem pa dimenzij, kot jih lahko proizvede ACRONI.

ACRONI je trenutno prepoznaven dobavitelj debele nerjavne pločevine v sektorju trgovcev in servisnih centrov (v Italiji na primer pokrivamo kar 46 % tega trga).

Če pa želimo v prihodnosti prodati tisto količino, ki nam jo bodo omogočale nove proizvodne zmogljivosti, bomo morali močno povečati prodajo končnim kupcem v segmentu, kjer smo bili doslej le minimalno prisotni, predstavlja pa kar polovico svetovne porabe – to so projekti v različnih sektorjih proizvodnje (petrokemična industrija, jedrska industrija, pristanišča, ladjedelnice...). Prodaja tem kupcem pomeni povsem drugačen način dobave, kot smo bili navajeni doslej.

1. Zaključevanje količin in cen (tudi velikih – naročilo preko 500 ton) tudi za dobave, ki bodo sledile šele v daljšem obdobju (lahko tudi pol leta, leto).
2. Točni dobavni roki – na dogovorjeni dobavni rok je potrebno dobaviti točno naročeno količino – točno število

plošč, vrsto jekla, ki je bila dogovorjena – ob zaključevanju teh poslov se podpišejo penali v primeru, da material ni dobavljen.

3. Kupcu je potrebno dobaviti točno takšno kakovost, kot je naročil – ni odstopanja toleranc, kemične sestave, površinskih napak.
 4. Eno naročilo lahko vsebuje ogromno pozicij z različnimi, nestandardnimi formati, tudi v različnih kvalitetah, vse pa je potrebno dobaviti v potrjenem dobavnem roku.
 5. Cene teh naročil so ponavadi mnogo višje, kot cene pri dobavah trgovcem in servisnim centrom.
 6. Pri naročilih ni špekulacij – končni kupci naročajo vsak mesec, saj so vezani na lastno mesečno proizvodnjo.
- V letošnjem letu smo dobave končnim uporabnikom že močno povečali – za kupce, kot so Butting, Rivit, Inoxtech (veliki proizvajalci cevi), smo postali redni mesečni

dobavitelji. Prav tako smo močno povečali prodajo končnim uporabnikom v Indiji (Larsen&Toubro, Bharat Heavy Plates, Inox India). Dobavili smo poskusne količine za različne projekte na Japonskem, v Iranu, Južni Koreji in Tajvanu. Trenutno nas ti kupci preizkušajo, če bomo preizkus uspešno opravili in jim material dobavili brez kakovostnih težav in v dogovorjenih dobavnih rokih, lahko že v naslednjem letu postanemo njihovi redni dobavitelji. Vsi skupaj se moramo zavedati, da bomo tudi v tem segmentu, prav tako kot smo pred desetletjem v sektorju trgovcev in servisnih centrov, morali izriniti velike dobavitelje (Outokumpu, Industeel), ki so na tem trgu že vrsto let in imajo s kupci tesne povezave. Vse to nam bo lahko uspelo le, če bomo kupcem nudili vsaj enak, če že ne boljši servis, kot ostali dobavitelji.

Andreja Ilenič

PROJEKTI V IZVEDBI V PC PDP

Investicijska dejavnost v profitnem centru Predelave debele pločevine je v zadnjih letih intenzivna in primerljiva z našo konkurenco. Zaradi abstinence na področju investicij v zadnjem desetletju in pol prejšnjega stoletja pa je zaostanek za večino konkurence še vedno občuten. To se odraža na nezanesljivosti proizvodnje, številu napak in poškodb pločevine med predelavo in ne nazadnje na končnem videzu izdelka.

Več projektov je bilo v zadnjih letih že zaključenih, nekaj jih je v izvajanju, še več pa jih je v fazi načrtovanja. V izvajanju imamo naslednje projekte:

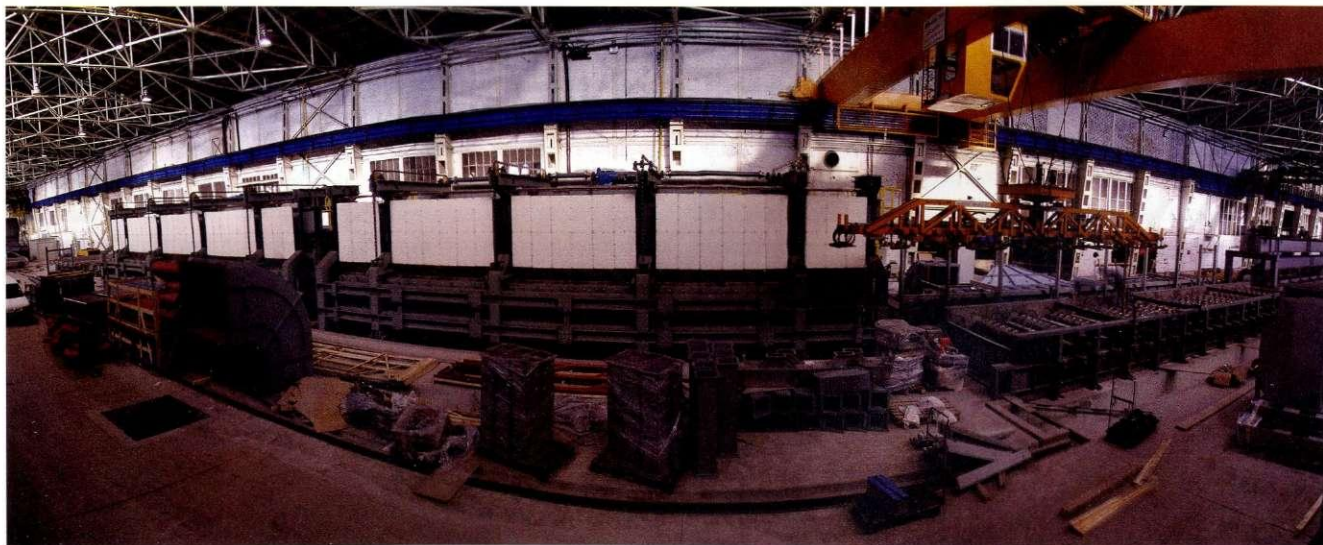
Nova linija za gašenje - Wellman

Izvedba prvega dela projekta je v polnem teku (slika 1). Ta obsega dve novi komorni peči s stranskim zakladanjem, več medijsko hladilno napravo z zaprtim sistemom z obdelavo hladilne vode, sušilnik in spremljajočo transportno infrastrukturo.

Temelji peči, hladilne naprave, prečnega transporterja, zakladalne mize in sistema za hladilno vodo so zaključeni. Zlasti gradbena dela za pripravo vode so zaradi omejenega delovanja gradbenih strojev v nizkem prostoru, nestabilnega terena in dejstva, da so bila dela izvajana 6 m pod nivojem hal, povzročila izvajalcem precej preglavic. Zaradi neugodnih terenskih razmer je bila prvotna preprostejša tehnika sidranja sten izkopa z kovinskimi piloti zamenjana z zahtevnejšo - z injektiranjem betonskih sider. Gradbena dela na tem mestu so bila otežena tudi zaradi vdora meteorne vode.

Od gradbenih del so ostala le še manjša dela, kot so preboji skozi stene, pozidave in izgradnja nekaterih energetskih kanalov in tlakov.

Temelje posameznih naprav smo izvajali postopno, da so se montažna dela lahko začela takoj, ko je bil temelj posamezne naprave gotov. Montažna dela na pečeh že prehajajo v zaključno fazo. Ohišje peči z ognjevzdorno obzidavo je gotovo, pravkar poteka montaža instalacij za medije. Zaključena je tudi montaža prečnega

Slika 1. Nova linija Wellman v izgradnji

Slika 2. Peskarski stroj pred linijo Drever

transporterja in izstopnih valjčnic, z izjemo električne opreme. Podobno je z zakladalno mizo, kjer še niso zaključeni hidravlični vodi in električna oprema.

Večji kosi opreme za obdelavo vode so bili zaradi nedostopnosti spuščeni v prostore strojnice skozi streho s ceste na severni strani poslopja. Instalacija opreme še sledi. Na mestu in v montaži so tudi že gotove električne omarice. Dela na instalaciji hladilne naprave so bila zaradi nekaterih napak temeljev prekinjena, vendar smo težave že rešili in montaža se nadaljuje.

V naslednjih tednih pričakujemo še prihod zakladalnega voza in sušilne naprave.

Druga faza projekta, ki zajema obnovo Drever linije in Ebner peči, je v pripravi in bo izvedena po uspešnem zagonu agregatov iz prve faze. Za izvedbo gradbenih del druge faze bo v naslednjih dneh izbran izvajalec. Gradbena dela druge faze, ki jih je mogoče opraviti brez zastoja proizvodnje, nameravamo zaključiti še pred zimo.

V okviru obnove linije Drever je bil pred pečjo že instaliran nov peskarski stroj z vstopno valjčno mizo (slika 2). Stroj je že bil prevzet in tudi obratuje. Dobavljena bo tudi dodatna valjčna miza, ki bo zapolnila prostor med obstoječo mizo in novo krajšo pečjo.

V okviru projekta sta bila v hali A dodani dve mostni dvigali 16t nosilnosti, opremljeni z vakuumskimi prijemači. Dvigali bosta posluževala novo linijo. S sredstvi projekta so bile obnovljene strehe hal A in B, protikorozijsko je bila zaščitena strešna konstrukcija in prebeljene zidane stene.

Stroj za brušenje površine

Koordinatni stroj za brušenje površine neravnih plošč je bil postavljen na obstoječi obračalni napravi v hali C. Predviden je za avtomatsko tračno brušenje manjših napak na površini, le izjemoma tudi za celo površino plošče. Obdobje poskusnega obratovanja se bliža koncu in v nekaj dneh bo stroj tudi uradno prevzet. V času poskusnega obratovanja je bilo ugotovljenih nekaj napak, ki pa jih je proizvajalec uspešno odpravil.

Obnova in razširitev lužilnice

Obnova in povečanje zmogljivosti lužilnice predstavlja prvo fazo v povečanju proizvodnje nerjavne pločevine. Zadoščala bo za povečanje proizvodnje do 65.000 t letno. Za večje povečanje proizvodnje lužene pločevine je predvidena postavitev kontinuirne lužilne linije, kar pa že sega v načrt projektov za leto 2008.

Obnova in razširitev lužilnice je tik pred izvedbo in zajema razširitev nevtralizacije z ustrezno obdelavo muljev, ureditev odsesavanja, ogrevanje in premešavanje lužine v lužilnih banjah. Učinek projekta je v povečanju zmogljivosti luženja, izboljšanju lužene površine in doseganju višjih okoljskih ciljev.

Marjan Kunšič

Slika 3. Stroj za brušenje površinskih napak

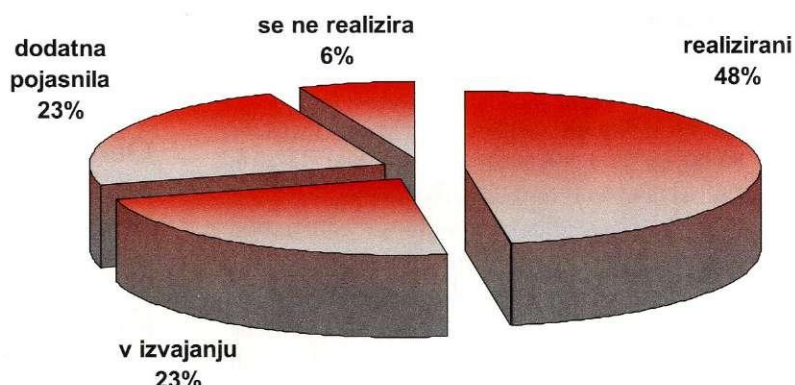
NAPREDEK JE NAŠA STALNICA

Projekt »POP«-Optimizacija dela naprave VOD se je prevesil že krepko v drugo polovico. Pregled sedanjih rezultatov kaže na uspešnost dela vseh, ki so vanj aktivno vključeni. Po obdobju uvajanja metode dela in timskega pristopa pri odpravljanju pomanjkljivosti v procesu, aktiviranja vseh potencialov sodelavcev VOD ter vključevanja ostalih strokovnih sodelavcev v aktivnosti na projektu so se že na začetku pokazale velike možnosti, da je načrtovane cilje možno doseči. To sedaj dokazujemo z rezultati, ki že dosegajo načrtovane obsege proizvodnje nerjavnih jekel, doseči pa moramo še večjo stabilnost procesa in stalno doseganje ciljnih vrednosti.

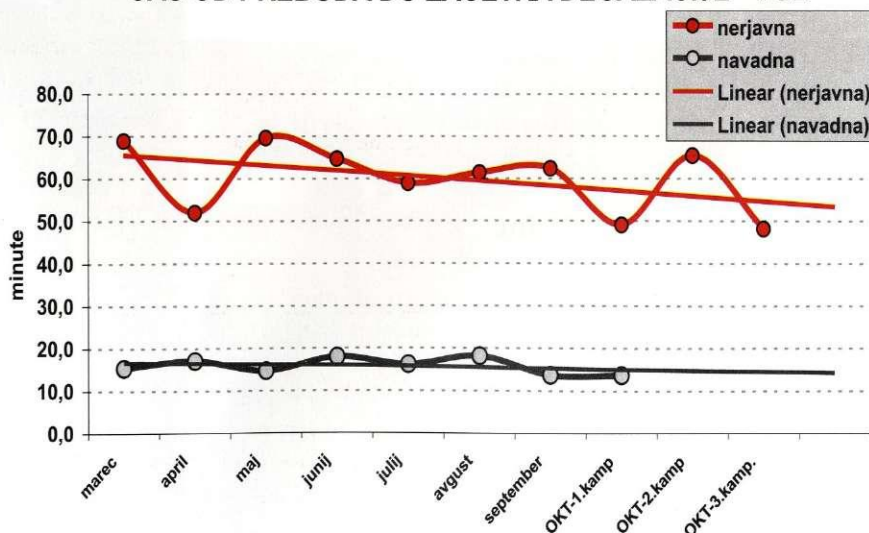
Na področju realizacije koristnih predlogov, ki so jih posredovali sodelavci, smo postopno realizirali 37 predlogov, 18 jih je v izvajanju in prav pri vseh se je pokazalo, da znamo misliti z lastno glavo in »po gorenjsko« prihraniti kakšen tolar, ki ga lahko koristneje uporabimo drugje. Da smo postali uspešni tudi na tem področju, kaže uvrstitev naših sodelavcev med najbolj inovativne skupine v podjetju. Razveseljivo je, da druge delovne skupine na VOD niso dosti zaostajale za najboljšimi in velik obseg predlogov, ki so bili pripravljeni v tolikšni meri, da so lahko šli v takojšnjo realizacijo (71%). Koristni predlogi so se nanašali prav na vsa področja delovnih procesov, od oblikovanja dela, organizacije dela, optimizacije naprav in postopkov, do humanizacije in varstva pri delu. S takim pristopom nameravamo nadaljevati, ker je uspešen in učinkovit. Z namenom celovitega spremljanja rezultatov dela, doseganja pričakovanih ciljev in posameznih odstopanj ter detekcije vzrokov, smo začeli sistematično spremljati tudi časovna dogajanja na procesu VOD. Tako da sedaj spremljamo časovne vrednosti celotnega procesa vakuumiranja jekla, ter razčlenjen proces po fazah dela. S tem lahko podrobneje analiziramo vzroke ter ugotavljamo napredek posameznega segmenta dela in celotnega postopka.

Cilj projekta je uliti dnevno 12 talin nerjavnih jekel in okviren čas vakuumiranja 240 min, kar naj bi v celoti izpolnili. V začetnem obdobju so se le posamično pojavljale taline, ki so se delno približale temu cilju, trend pa je bil usmerjen k stalnemu skrajševanju časov. Zelo dobri rezultati so bili doseženi v zadnji kampanji nerjavnih jekel v oktobru, ko je bila dosežena kar 6-kratna ciljna vrednost 6 talin/12 ur. Dosežena je bila tudi zelo dobra enakomernost rezultatov, brez večjih odklonov in motenj, kar je še posebej vzpodbudno in kaže na določeno stopnjo stabilizacije procesov. K temu so prispevali prav vsi sodelavci, ki vodijo in upravljajo proces, pa tudi vsi drugi, ki skrbijo za dobro stanje naprav, opreme, oskrbljenosti z energenti in vložnimi materiali.

KORISTNI PREDLOGI SODELAVCEV VOD

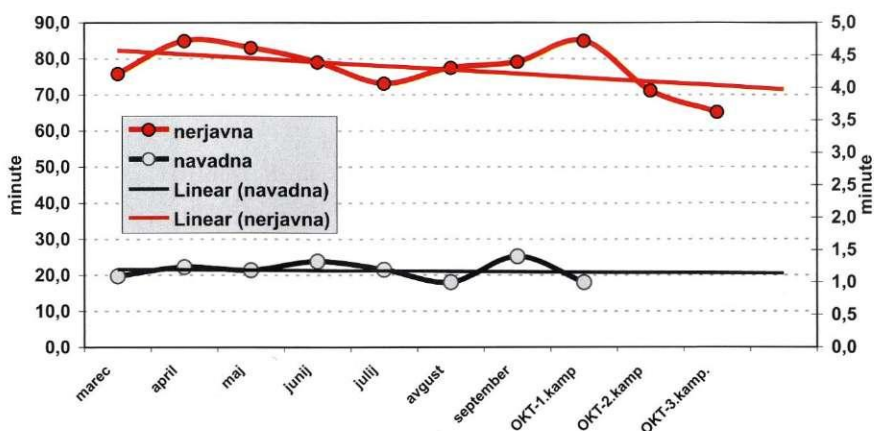

ČAS OD PREBODA DO ZAČETKA DEGAZACIJE - VOD

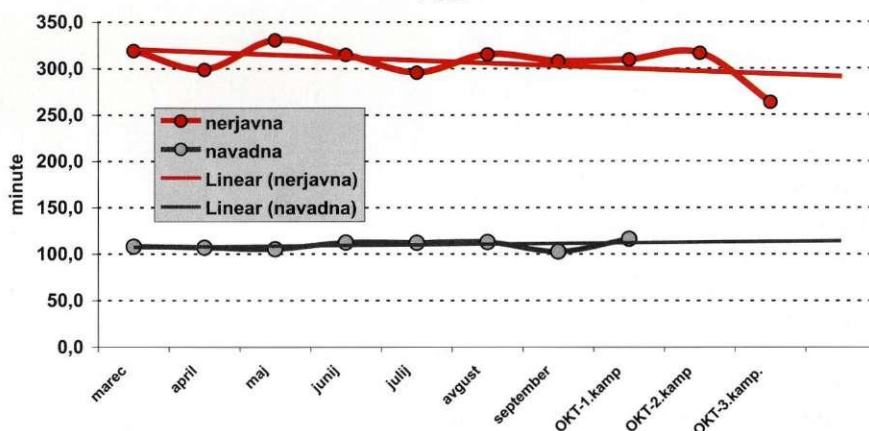

Za še boljšo vključenost vseh sodelavcev VOD v proces projekta smo uvedli že na začetku dela na projektu redne sestanke tima, ki so mirovali samo v času dopustov zaradi večje odsotnosti, sedaj pa smo spet začeli z rednim delom. Na sestankih obravnavamo rezultate preteklega obdobja in problematiko, ki je bila vzrok za odklone. Pri tem je zelo dragoceno znanje in izkušnje vseh sodelavcev, ki aktivno sodelujejo in prispevajo k optimizaciji stanja v delovnem procesu VOD. Naloge in predvideni ukrepi, ki se izoblikujejo na skupnih sestankih, so obveza, realizacija in vzroki za odstopanja pa se preverijo na naslednjem sestanku.

ČAS OKSIDACIJE - VOD

ČAS OD PREBODA DO ZADNJEGA MERJENJA TEMP.-VOD

Trendi skrajševanja časov so prisotni tudi v samem procesu vakuumiranja nerjavnih jekel, in sicer v fazi oksidacije - tehnološko-tehničnem delu procesa, kjer je bilo potrebno stabilizirati tehnične parametre in optimirati tehnologijo oksidacije. Oboje kar uspeva in rezultati se že kažejo, je pa pričakovati še boljše rezultate ob zagotovitvi vseh pogojev.

Pred nami je še veliko dela, ker se meje postavljajo vse višje, pa tudi konkurenca ne počiva, zato se mora krog izboljšav sistemov stalno vrteti in iskati odgovore na nove izzive. S skupnimi močmi je to mogoče in je lahko nadvse uspešno. Znanja in volje je veliko. Največkrat je treba samo ustrezno povezati in usmeriti vse potenciale, potem uspeh ne more izostati.

Marjan Lah

Nikoli ne bodi zadovoljen s tistim, kar si, če želiš postati tisto, kar nisi; kajti tam, kjer si postal zadovoljen, boš tudi ostal. (F. QUARLES)

NAJBOLJŠI NA EKSKURZIJ V LIV-u POSTOJNA

Izlet za najboljše delovne skupine v Sistemu stalnih izboljšav je postal že tradicionalen, Letos so si ga prislužili Inštrumentalci, Kemiki, Dobre vile in Modri dirkači. Za cilj so izbrali podjetje LIV Postojna in okoliške turistične zanimivosti.

Skupinska fotografija pred vstopom v Postojensko jamo.

Z dobrim razpoloženjem smo pregnali meglo in v Postojni nas je pričakalo sončno jutro. Najprej je bil na vrsti ogled podjetja LIV Postojna, profitni center Plastika. Tovarniško dvorišče je kot park, zasajeno z grmovnicami in cvetjem. Kako smo bili šele presenečeni ko smo vstopili v proizvodno dvorano. Red in čistoča sta prisotna na vsakem koraku. Podjetje vzpodbuja inovativnost, uvajajo pa tudi metodo 20 ključev. Delovne skupine imajo lične oglasne table, na katerih spremljajo svoje cilje. Urejeni so tudi prostori za sestanke, opazili smo celo bolniško sobo. Proizvodnja je avtomatizirana. Nekatera dela opravljajo roboti. Skozi moderno urejeno skladišče smo se vrnili k avtobusu in se podali k naslednjemu cilju – tri kilometre oddaljeni Postojnski jami. Prevzeti od naravnih lepot smo se odpravili na kosilo. Ostal nam je le še en cilj – Predjamski grad, domovanje viteza Erazma predjamskega. Ko smo končali z ogledom je bila že tema. Prijetno utrujeni smo se vračali proti domu. V hotelu Krek v Lescah nas je čakala obilna večerja in harmonikar Božo. Kmalu se je razlegala pesem, nekateri neutrudni pa so tudi zaplesali.

Dekleta in fantje so dejali, da bodo izlet načrtovali tudi v ciljih delovne skupine v naslednjem letu.

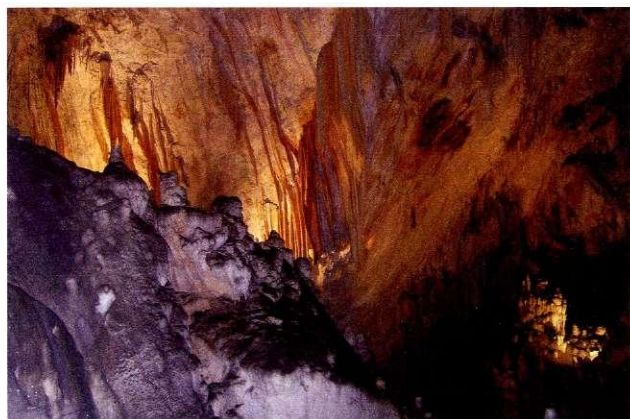
Lilijana Markež

Primer lepo urejene oglasne deske.

Ustvariti dobre medsebojne odnose želijo tudi naši kemiki, ki so se posedli na prostor za sestanke.

Vse, tudi tiste, ki smo bili v jami že večkrat, je prevzela lepota podzemnega sveta.

Kje je človeška ribica?

Predjamski grad, domovanje roparskega viteza Erazma-skrivni vhod se nahaja v gozdu nad njim.

Harmonikar Božo sem nam je tokrat pridružil šele na večerji. Takoj, ko je raztegnil svoj meh, so nekateri že zaplesali.

LIV Postojna

Začetki podjetja LIV Postojna segajo v leto 1954, ko je pod tem imenom začela z delovanjem manjša kovinarska delavnica. Danes je LIV Postojna podjetje, ki s 40 mio EUR letne prodaje in 450 zaposlenimi sodi med srednje velika slovenska podjetja. Izvozi več kot 80% celotne prodaje, od tega skoraj 40% na zahtevna tržišča zahodne Evrope, skupno pa izvažajo v 51 držav po vsem svetu.

Od ustanovitve je podjetje doživelo več statusnih sprememb. Veliko prelomnico za Skupino LIV predstavlja leto 1997, ko se je podjetje lastninsko preoblikovalo v delniško družbo.

Danes deluje kot delniška družba z dvema profitnima centroma – Plastiko in Orodjarno.

Celotno poslovanje je urejeno po mednarodnih standardih ISO 9001 in ISO 14001. O kakovosti izdelkov pričajo atesti številnih držav, pridobljeni za posamezne izdelke. Z

izvirnimi proizvodi in celovitimi rešitvami ustvarjajo novo vrednost in gradijo konkurenčni poslovni sistem. Svoje delovanje usmerjajo v zadovoljstvo kupcev, zaposlenih, lastnikov., partnerjev in okolja, v katerem delujejo.

Kakovost razumejo kot način vodenja, ki vključuje vse zaposlene v stalne izboljšave procesov in izdelkov z namenom zadovoljevanja in preseganja pričakovanj kupcev. LIV Postojna je v juniju 2000 uspešno opravila zunanjo presojo sistema ravnanja z okoljem ISO 14001 in prejela certifikat za matično družbo LIV Postojna, d.d. ter oba profitna centra. S tem je tudi na zunaj dokazala, da je varstvo okolja postalo del poslovne kulture podjetja. Pomembno skrb posvečajo tudi motiviranju in izobraževanju zaposlenih za pravilen odnos do okolja, ter obveščanju zainteresirane javnosti in poslovnih partnerjev.

Vir. Spletne strani LIV Postojna

RECIKLIRANJE STRUPENIH SNOVI V ELEKTRONIKI

Količina električnih in elektronskih odpadkov raste trikrat hitreje kot količina drugih odpadkov. Prebivalec EU povprečno »pridelava« 14 kilogramov teh odpadkov letno. To so televizijski sprejemniki, pralni stroji, mobilni telefoni, hladilniki, računalniki, ipd.

Večina teh odpadkov konča na smetiščih – v Evropi je 90 odstotkov odsluženih računalnikov končalo na navadnih smetiščih skupaj z drugimi odpadki – kar je resno ekološko vprašanje.

Elektronska oprema v današnji informacijski dobi tvori osnovno infrastrukturo, zato je njena proizvodna ena najhitreje rastočih industrijskih panog. S hitrostjo razvoja novih tehnologij pa raste tudi število zastarane, odslužene elektronske opreme, ki je kot odpadke huda težava. Že sama količina odpadkov je velikanska, zaplet pa predstavljajo tudi materiali, iz katerih je elektronska oprema sestavljena in ki so nevarni za človeka ter okolje. Povprečen računalnik je sestavljen iz več kot tisoč različnih nevarnih snovi, kot so plastika, svinec, živo srebro, krom, negorljivi materiali na bazi broma, ipd.

Težava elektronskih in električnih (EE) odpadkov se rešuje z zbiranjem. Ko so odpadki zbrani, se preveri, ali je kaj opreme primerno za vnovično uporabo, drugo pa gre v recikliranje. Pri recikliranju se sistematično odstrani material iz odpadkov. Odstranjen material se kasneje lahko znova uporabi pri izdelavi nove elektronske opreme ali česa drugega. Evropska unija poskuša z različnimi direktivami zagotoviti, da ljudje obrabljenih EE izdelkov ne bi preprosto odvrgli, temveč bi poskrbeli za ustrezno reciklažo. Direktive od proizvajalcev zahtevajo, naj EE izdelke oblikujejo tako, da jih bo bolj preprosto razstaviti, vnovič uporabiti ali reciklirati. Poleg tega naj bi proizvajalci krili tudi vse s tem povezane stroške.

Od 13. avgusta 2005 velja Pravilnik o ravnanju z odpadno električno in elektronsko opremo. Pravilnik določa pravila ravnanja z odpadno EE opremo, predvsem v zvezi z vnovično uporabo, recikliranjem in drugimi oblikami predelave z namenom, da se zmanjša odstranjevanje odpadne EE opreme. Glavni zavezanci so proizvajalci in dobavitelji, ki morajo

zagotoviti prevzemanje odpadne EE opreme od končnih uporabnikov, distributerjev in izvajalcev lokalnih javnih služb ter zagotoviti njeno predelavo in odstranjevanje ostankov predelave.

In kateri izdelki se razvrščajo med EE opremo:

- velike gospodinjske naprave (velike hladilne naprave, hladilniki, zamrzovalniki, pralni stroji, pomivalni stroji, štedilniki, mikrovalovne pečice...),
- male gospodinjske naprave (sesalniki, likalniki, opekači, naprave za cvrtje, mlinčki za kavo, naprave za striženje las, budilke, zapestne ure, tehtnice...),
- oprema za informacijsko tehnologijo in telekomunikacije (računalniki, tiskalniki, opreme za kopiranje, kalkulatorji, telefoni,...),
- oprema za zabavno elektroniko (radijski in televizijski sprejemniki, videokamere, videorekorderji...),
- oprema za razsvetljavo (svetilke za fluorescentne sijalke...),
- električna in elektronska orodja (vrtalniki, žage, oprema za škropljenje, orodje za košnjo...),
- igrače, oprema za šport in prosti čas (električni vlakci, videoigre, računalniki za kolesarjenje, potapljanje, tek...),
- medicinske naprave (oprema za radioterapijo, aparature za dializo, dihalni aparati...),
- instrumenti za spremljanje in nadzor (detektorji dima, regulatorji ogrevanja, termostati...),
- avtomati (avtomati za vroče pijače, avtomati za steklenice ali pločevinke z vročo ali hladno pijačo, bančni avtomati...).

Andreja Purkat

»PRENEHAJTE S TEM HRUPOM!«

je slogan, ki ga varnostni inženirji po celotni Evropi poslušamo že dobršen del leta. Zaradi izpostavljenosti hrupu pri delu in vsem tveganjem, ki jih le-ta lahko povzroči, je omenjeni slogan osrednja tema letošnjega Evropskega tedna varnosti in zdravja pri delu. Evropski teden varnosti je potekal od 24. do 28. oktobra z mednarodnim strokovnim simpozijem 27. in 28. oktobra v Grand hotelu Topilce na Bledu.

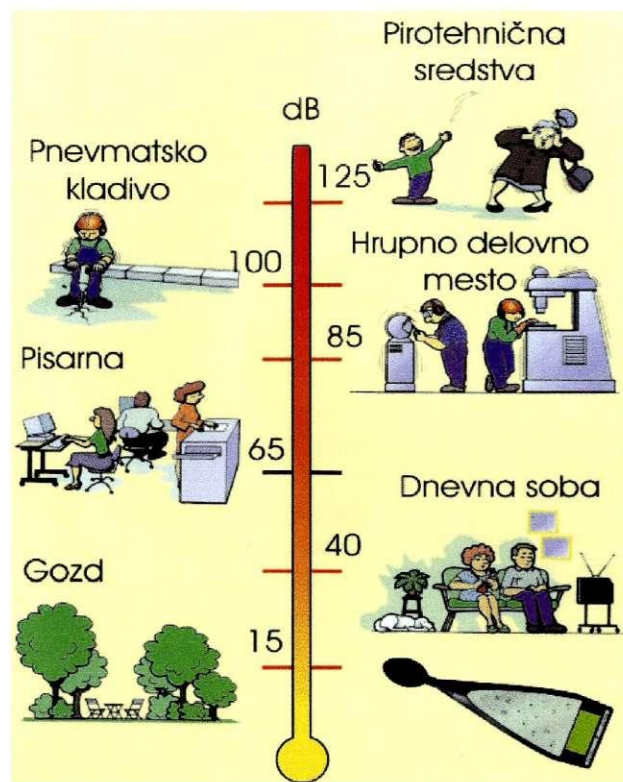
Okvara sluha zaradi hrupa je najpogostejša poklicna bolezen v Evropi in predstavlja približno eno tretjino vseh, z delom povezanih, bolezni, sledijo pa ji težave s kožo in dihanjem. Okvara sluha, ki jo povzroči hrup, je običajno posledica dolgotrajne izpostavljenosti močnemu hrupu. Prvi znak je navadno nezmožnost slišati visokofrekvenčne zvoke. Če se problem prekomernega hrupa ne reši, se sluh osebe še naprej slabša, tako da nastanejo težave pri zaznavanju zvokov z nizko frekvenco. To se običajno dogaja pri obeh ušesih.

Okvare sluha zaradi hrupa so trajne.

Hrup je lahko tudi vzrok za nezgode, zato ker:

- otežuje delavcem, da bi slišali in pravilno razumeli govor insigne;
- prikriva zvok bližajoče se nevarnosti ali opozorilnih znakov (npr. signali za vzvratno vožnjo na vozilih);
- moti zbranost delavcev, kot so vozniki;
- prispeva k stresu v zvezi z delom, ki povečuje kognitivno obremenitev in tako tudi verjetnost napak.

Glede na zakonodajo je potrebno zagotoviti meritve hrupa na vseh delovnih mestih, na katerih obstaja možnost za preveliko izpostavljenost hrupu. V ACRONI-ju smo pred kratkim izvedli takšne meritve, izvajati pa jih je potrebno periodično (na vsake tri leta).

Za natančno določitev ravni hrupa so potrebne meritve hrupa.

Pravilnik o varovanju delavcev pred tveganji zaradi izpostavljenosti hrupu pri delu določa dve stopnji protihrupnih ukrepov glede na dnevno ali tedensko izpostavljenost. Prvostopenjski ukrepi so predvideni, kadar dnevna ali tedenska izpostavljenost presega 85 dB (A), oz. konična raven 140 dB (C). Drugostopenjski pa pri 90 dB (A) dnevni oz. tedenski izpostavljenosti in konični ravni nad 140 dB (C). V skladu s tem predpisom obravnavamo ločeno vpliv hrupa na tveganje nastanka zdravstvenih okvar in na nemoteno opravljanje dela.

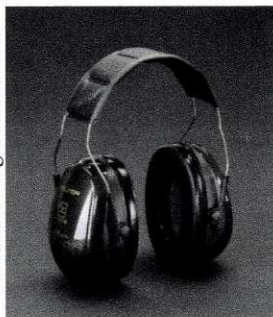
Potrebno se je zavedati, da se bodo v kratkem te vrednosti zmanjšale, saj bo (najkasneje do 15. februarja 2006) začel veljati nov pravilnik o varovanju delavcev pred tveganji zaradi izpostavljenosti hrupu pri delu. Pravilnik bo imel za 3 do 5 dB (A) strožje omejitve oziroma zahteve, pri katerih bodo obvezne posamezne stopnje protihrupnih ukrepov glede na tiste, ki so predpisane s trenutno veljavnim pravilnikom.

Če je le mogoče je potrebno odpraviti vire hrupa. Najučinkovitejše varovanje pred izpostavljenostjo hrupu lahko dosežemo tako, da povzročitelje hrupa odstranimo. To je potrebno upoštevati pri načrtovanju delovnih mest, nabavi nove delovne opreme in organizaciji delovnih nalog. Glede na to obstaja hierarhična lestvica kontrolnih ukrepov za zagotovitev varnosti in zdravja delavcev:

- odprava virov hrupa,
- obvladovanje hrupa pri viru,
- kolektivni kontrolni ukrepi, ki izhajajo oz. organizacije dela in ureditve delovnega mesta,
- osebna varovalna oprema (OVO).

Uporaba osebne varovalne opreme mora biti zadnji mogoč ukrep za varovanje delavcev pred izpostavljenostjo hrupu. Njena uporaba je upravičena le, če so bile izčrpane že vse možnosti za odpravo in zmanjšanje hrupa pri viru. V ACRONI-ju je to na nekaterih mestih zelo težko, ker gre običajno za zelo velike vire hrupa, prisotne pa je mnogo stare tehnologije. Vendar se stvari bistveno izboljšujejo, predvsem z vlaganjem in s tem posodobitvijo delovne opreme.

Nausniki z naglavnim lokom

Glavno dolžnost delavca predstavlja obvezna uporaba osebnih varovalnih sredstev pri dnevni ekspoziciji hrupa nad 90 dB (A) ali pri konicah nad 140 dB (C). Ne glede na raven hrupa pa je delavec dolžan uporabljati tudi vsa druga protihrupna sredstva, kot npr. različne dušilnike hrupa,

protihrupne okrove in podobno, če so ti na razpolago. Pri dnevni ekspoziciji med 85 in 90 dB (A) ima delavec od delodajalca pravico zahtevati osebno varovalno opremo. Implicitno sta v teh zahtevah vključeni tudi potreba sodelovanja delavca pri določitvi njegove obremenjenosti s hrupom, avdiometričnih pregledih in nadaljnje sodelovanje z delodajalcem na tem področju. Ne glede na navedene omejitve je namreč delavec dolžan delodajalca obveščati o kakršnihkoli spremembah delovnih naprav in priprav, ki imajo za posledico povečan hrup v delovnem okolju. Prav tako mora delodajalca prijaviti morebitne poškodbe osebne varovalne opreme, ki jo uporablja.

Z nabavo glušnikov po meri delavca bomo tako izboljšali zaščito sluha pri tistih najbolj izpostavljenih delovnih mestih.

»Glušniki« (zaščitni ušesni čepki proti hrupu) so izdelani točno po meri posameznikovega ušesa iz medicinsko neoporečnih materialov. Ušesa ne

Glušnika po meri

zapirajo povsem, saj so vanje vgrajeni filtri, ki ne le dušijo hrup ampak tudi izenačujejo notranji tlak z zunanjim. Ostale prednosti v primerjavi z ostalimi vrstami glušnikov: preprosto vstavljanje v uho, natančno prileganje sluhovodu, ni občutka pritiska v ušesu, dušenje hrupa do 39,8 dB, možnost komunikacije, udobnost, higieničnost in rok trajanja pet let.

DELAVCI, hrup škodi vašemu zdravju, zato se morate zavedati, da uporaba varoval sluha ni nekaj nepotrebnege. Upoštevati morate varnostne ukrepe in navodila delodajalca v zvezi z varovanjem sluha.

Erik Stritih

NAČELA IN POJMI V POVEZAVI S

Pri izvajanju presoj upoštevamo načela, ki jih predpisuje mednarodni standard **ISO 19011 Smernice za presojanje sistemov vodenja kakovosti in/ali ravnanja z okoljem**. Ta mednarodni standard podaja napotke za vodenje programov presoj in izvajanje notranjih ali zunanjih presoj. Vsebuje tudi napotke za zagotavljanje kompetentnosti presojevalcev in ocenjevanje presojevalcev. Razlaga pojme, ki se pojavijo v povezavi s presojami, in glavna načela, ki jih pri presojah upoštevamo.

Načela, ki se nanašajo na presojevalce:

- 1. Etično obnašanje:** temelj strokovno opravljenega dela. Odgovornost, neoporečnost, zaupnost in preudarnost so bistvene za presojanje.
- 2. Korektnost predstavitve:** presojevalec je odgovoren poročati resnično, točno in nepristransko. Ugotovitve presoj, sklepi presoj in poročila o presojah morajo natančno odsevati aktivnosti presoje. Poroča se tudi o pomembnih ovirah, na katere se je naletelo med presojo, in o nerešenih razlikah v mnenjih med presojevalsko skupino in presojanecem.
- 3. Skrb za strokovnost** v smislu prizadevnosti, vztrajnosti in razsodnosti pri presojanju. Presojevalci skrbijo, da je delo skladno s pomenom naloge, ki jo izvajajo in zaupanjem, ki ga imajo vanje naročniki presoj in druge zainteresirane strani. Pomemben dejavnik pri tem je potrebna **kompetentnost**, ki po definiciji pomeni: izkazane osebnostne lastnosti in izkazana sposobnost za uporabo znanja in veščin.

Načela, ki se nanašajo na presojo:

- 4. Neodvisnost:** temelj za nepristranost, pravičnost presoje in objektivnost sklepov presoje. Presojevalci so neodvisni od presojanih aktivnosti, so nepristranski

in nimajo navzkrižnih interesov. Presojevalci vzdržujejo objektivno razpoloženje med celotnim procesom presoje, da bi zagotovili, da bodo ugotovitve in sklepi presoje temeljili samo na stvarnih dokazih

5. Pristop na podlagi dokazov: racionalna metoda za doseganje zanesljivih in ponovljivih sklepov presoje v sistematičnem procesu presoje. Dokaz presoje je preverljiv. Temelji na vzorcih informacij, ki so na voljo, saj se presoja izvaja v omejenem času in z omejenimi viri. Ustrezna uporaba vzorčenja je tesno povezana z zaupanjem v sklepe presoje.

Ob spoštovanju navedenih načel presoje postanejo učinkovite in so zanesljivo orodje za podporo politikam vodenja in obvladovanja. Dodano vrednost presoj predstavljajo informacije, ki jih presoja priskrbi. Na podlagi teh lahko organizacija pridobi dokazila o izpolnjevanju zahtev in lahko ukrepa z namenom izboljšanja svojega delovanja.

Presoja je po definiciji sistematičen, neodvisen in dokumentiran proces pridobivanja dokazov presoje in njihovega objektivnega vrednotenja, da bi se določil obseg, v katerem so izpolnjeni dogovorjeni kriteriji presoje.

- **Notranje presoje** so presoje prve stranke. Izvajajo jih organizacije same ali se izvajajo v imenu organizacije za notranje namene in lahko tvorijo podlago za lastno izjavo organizacije o skladnosti.

- **Zunanje presoje** so presoje druge ali tretje stranke. Presoje druge stranke izvajajo stranke, ki so zainteresirane za organizacijo, npr. odjemalci ali pa druge osebe v njihovem imenu. Presoje tretje stranke izvajajo zunanje neodvisne organizacije, ki izvajajo certifikacijo ali registracijo skladnosti z zahtevami standardov.

Izraz »skupna presoja« uporabljamo, kadar pri presoji enega samega presojanca sodelujeta dve ali več presojevalskih organizacij.

Istočasno presojanje več sistemov imenujemo »**KOMBINIRANA PRESOJA**«. Takšna bo v ACRONI-ju potekala 28., 29. in 30. novembra 2005, ko bodo zunanji presojevalci iz certifikacijske hiše **TÜV SÜD** na ISO 9001 področju izvajali kontrolno presojo, na ISO 14001 recertifikacijsko, to je ponovitveno presojo, na področju sistema varnosti in zdravja pri delu pa po standardu OHSAS 18001 prvo certifikacijsko presojo.

Presojevalec med presojo komunicira z različnimi osebami. Tehnike spraševanja in pridobivanja dokazov o skladnosti izvajanja zahtev sproti prilagaja. Pri iskanju zelo specifičnih informacij in pri obvladovanju A in B tipov presojanec se poslužuje zaprtih ali direktnih vprašanj, na katera presojanec lahko odgovarja le z DA ali NE oz. le z nekaj besedami. Odprta vprašanja kot so: Kaj? Zakaj? Kje? Kdo? Kdaj? Kako? in Pokažite mi! se najpogosteje pojavljajo pri presojah. Poznamo pa še razna razjasnjevalna vprašanja, ki presojevalcu omogočajo pridobiti več informacij, ustvariti celovito sliko poteka procesov in obvladovanja zahtev ter hkrati pridobiti več dokazil.

Glede na lastnosti in način sodelovanja poznamo tri različne tipe presojanecv:

TIP A: Presojanec je pasiven in redkobeseden, vsako besedo je potrebno izvleči iz njega. Ne predstavi iskanih dokazov, dokler ga drugi ne opozorijo na to, da obstajajo ali dokler jih presojevalec izrecno ne zahteva. Na odprta vprašanja ne zna, ne more ali noče odgovoriti. Lahko, da svoje delo zgledno obvladuje, a ker tega presojevalcu ne predstavi, je rezultat presoje na tem področju lahko slabši od pričakovanega. Dokler presoja ne preide v »mučenje« (obeh), presojevalec A tipu presojanca postavlja zaprta vprašanja.

PRESOJAMI

TIP B: Presojanec je vztrajno gostobeseden in včasih že kar agresiven. Pogosto se sploh ne zaveda bistva vprašanja in izgublja se v nepomembnih podrobnostih. Njegov glavni namen je potrošiti čas in zavesti presojevalca v nepravo smer. Ne prepozna ali zavestno presliči presojevalčeva opozorila ali namige po zaključku govora. Se premalo zaveda, da presoja temelji na stvarnih dokazih in jih stežka priskrbi. Za razliko od A tipa, B tip ne daje vtisa, da ga na presoji mučijo. Prav nasprotno. Zanj bi lahko rekli, da uživa, ker mu je dana priložnost izkazovanja. Ne zaveda se, da s svojim govorjenjem ovira potek presoje. B tip presojanca presojevalec običajno obvlada s postavljanjem zaprtih vprašanj.

TIP C: Presojanec je prijazen in ustrežljiv sogovornik. Zaveda se vloge in namena presoje. Pozna zahteve. Izjave in odgovore zna podkrepiti s primeri in dokazi. Trudi se vzpostaviti pogoje za normalen potek presoje. Presojevalec takšnemu tipu presojanca lahko postavlja zaprta, odprta in razjasnjevalna vprašanja.

V splošnem lahko predstavniki presojanih področij

- s poznavanjem zahtev sistema in predpisane dokumentacije področja,
 - z ustrezno izbiro sogovornikov na presoji,
 - s pravočasnim posredovanjem iskanih dokazil o obvladovanju procesov in izvajanju zahtev ter
 - z odpravljanjem ovir, ki bi lahko vplivale na potek presoje (pri tem smo pozorni na čas, komunikacijo, prostor in druge fizične dejavnike, razpoložljivost, obsežnost in berljivost dokumentacijskega gradiva,...)
- veliko doprinesejo k normalnemu poteku presoje.

Maja Presterel

OBNOVITEV SISTEMA PROJEKTNEGA VODENJA V ACRONI-ju

Kdo? Kaj? Komu? Kako? Kdaj? je le nekaj glavnih vprašanj, na katere si s sistemom o projektnem vodenju poizkušamo najti odgovor. Z drugimi besedami bi lahko rekli, da sistem o projektnem vodenju ureja odnose med udeleženci v samem sistemu. Sedaj se nam samodejno pojavi vprašanje: **Kdo pa so udeleženci v sistemu projektnega vodenja?**

Zaradi večje transparentnosti o stanju na projektih in z namenom ponovne vzpostavitve enotnega sistema projektnega vodenja, se je poslovodstvo naše družbe odločilo, da ob pomoči zunanje strokovnjake na tem področju, Renata Goloba, tak sistem ponovno vzpostavi. Priprave so se začele ob začetku poletja, ko so bili opravljeni prvi informativni razgovori z zaposlenimi v družbi, ki so že bili vključeni v sistem projektnega vodenja. Na osnovi razgovorov se je začel pripravljati osnutek Poslovnika o sistemu projektnega vodenja. Ta osnutek je bil poslan vsem predvidenim udeležencem projektnega vodenja. Na tej podlagi so bili nato izvedeni razgovori, kjer je lahko vsak podal svoje mnenje, predloge in pripombe na predlog poslovnika, le-ta pa se je nato stalno modificiral in izboljševal do končne različice, ki je bila predstavljena skupaj s simulacijo navideznega projekta 8. novembra 2005.

V sklopu priprav je potekala tudi tridnevna p o p o l d a n s k a izobraževalna delavnica z naslovom Projektno vodenje, kjer nam je strokovni sodelavec na čim bolj pregleden in preprost način predstavil pasti in čeri, ki se pojavljajo na poti projekta, in kako se tem tegobam izogniti.

S sprejetjem Poslovnika o projektnem vodenju pa je potreben tudi nadzor nad sistemom, da se le-ta izvaja, dopolnjuje in nenadajne po potrebi ali spremeni ali pa nadgradi po določenem času. Ta nadzor nad delovanjem sistema v naši družbi izvaja projektni manager.

Poleg vsega zgoraj omenjenega poteka tudi delna informatizacija sistema, ki se pripravlja skupaj z informatiko.

O udeležencih in njihovih medsebojnih relacijah v sistemu projektnega vodenja pa v naslednji izdaji Novic.

Blaž Jasnič

PROIZVODNJA V OKTOBRU

Oktober je bil zelo uspešen mesec. Izdelali smo 26.982 ton izdelkov, kar količinsko pomeni najvišjo proizvodnjo v ACRONI-ju doslej. S tem dosežkom smo za 16,4 odstotka presegli gospodarski načrt. Prav tako je bilo našim kupcem odpremljena rekordna količina naših izdelkov.

Jeklarna je izdelala 31.416 ton slabov, kljub mirovanju v času višje tarife (5 ur na dan), Vroča valjarna je z rekordno produktivnostjo (1.190 ton na dan) zvaljala 30.734 ton ob sedemdnevem mirovanju. Prav tako so vsi finalni obrati dosegli najvišjo proizvodnjo v letošnjem letu. Slabe rezultate pa smo dosegli na področju kakovosti, saj je bila količina neskladnih proizvodov izredno visoka, predvsem v procesu proizvodnje debele pločevine.

Profitni center Vroča predelava

V mesecu oktobru smo odlili kar 31.869 ton slabov, od tega 7.549 ton slabov iz nerjavnih jekel. Načrt proizvodnje smo prekoračili za 1.869 ton in v tem pogledu moramo biti s proizvodnjo zelo zadovoljni. Jeklarna podobno kot velja že vse leto 2005 ni obratovala v času visoke tarife električne energije, kar v oktobru pomeni pet ur ustavitve dnevno. Edino večjo motnjo v proizvodnji slabov so pomenile pogoste menjave segmentov v napravi za kontinuirano vlivanje. Vzrok je bil v slabem delovanju mazalnega sistema, zaradi česar je prihajalo do blokiranja posameznih ležajev.

Manj pa smo lahko zadovoljni z izplenom, saj je bilo reklamiranih kar 453 ton slabov, kar predstavlja 1,42 odstotka celotne proizvodnje. Vzrok za glavnino neskladij je v nehomogenosti plošč konstrukcijskih jekel debeline od 60 do 100 mm, ki imajo pri vročem valjanju manjšo stopnjo predelave.

Specifične porabe so v okviru načrtovanih, razen porabe električne energije, kjer pa so razlogi za odstopanje trije: povečan delež reklamacij, povečan delež nerjavnih jekel in povečana poraba talilniških odpadkov.

V vroči valjarni je po uspešnem delu v mesecu septembru sledil še uspešnejši oktober. Valjarna je dejansko obratovala le šestindvajset dni in pol. S ciljem, da bi znižali medfazne zaloge valjanih polproizvodov, je valjarna mirovala dobre štiri dni.

Količinsko je proizvodnja valjarne znašala 31.229 ton valjanih

proizvodov in 557 ton prevrtljenih slabov, kar pomeni povprečno 1.190 ton materiala na dan. To nam do sedaj še nikdar ni uspelo.

Nenačrtovanih zastojev je bilo v tem mesecu izjemno malo. Na ta rezultat je vplivalo tudi že v naprej načrtovano štiridnevno mirovanje. Od 24,52 odstotka skupnega mirovanja valjarne je bilo nenačrtovanih zastojev le 3,85 odstotka, od tega vzdrževalskih le 2,81 odstotka.

Še vedno ostaja problematična površina debele pločevine, ki je še izrazitejša v skupini nerjavnih jekel. Zaradi dimenzijskih odstopanj in površinskih napak na debeli pločevini je veliko pločevine neskladne z naročili in je izločena v izmet. Reševanje te problematike bo najpomembnejša naloga v prihodnje. Po drugi strani pa se je stabilnost valjanja na valjavskem ogrodju Štekel po letnem remontu občutno izboljšala, zaradi česar so bili doseženi boljši rezultati valjanja kot v preteklih obdobjih.

Profitni center Hladna predelava

Dosežena proizvodnja hladno valjanih trakov je znašala 10.670 ton, kar je 170 ton več od operativnega načrta. V proizvodnji toplo valjanih trakov pa je bil načrt presežen za 600 ton, tako da je znašala skupna količina proizvedenega materiala 5.450 ton. Dodatno je bilo izdelano še 660 ton trakov za PVT. V mesecu oktobru je bilo izdelano kar 16.780 ton izdelkov, kar predstavlja do sedaj največjo mesečno količino.

Zaradi dobre preskrbe z vložkom je delo v posameznih sektorjih

POSLOVANJE V PRVIH DESETIH MESECIH

Poslovanje ACRONI-ja v desetih mesecih letošnjega leta lahko ocenimo kot zelo uspešno, saj smo ustvarili 2.272 mio SIT čistega dobička.

Čeprav smo leto začeli z velikimi težavami, ker je ob montaži novega motorja na bloomingu prišlo do strojeloma in je celotna proizvodnja stala do 13. januarja, smo do konca prvega četrtletja uspeli obnoviti ustrezne madfazne zaloge po celotni proizvodni verigi, tako da so finalni obrati lahko obratovali nemoteno.

Uspešno izvedena investicija VOD napravo nam je omogočila, da je jeklarna proizvedla zadostne količine slabov izven visoke tarife električne energije, kar se je pozitivno odrazilo v ceni električne energije (cca 180 mio SIT prihranka).

Kljub temu, da tržna situacija predvsem na področju konstrukcijskih in nerjavnih jekel ni bila rožnata, pa smo z aktivno tržno politiko uspeli pridobiti ustrezna naročila, ki nam zagotavljajo poslovanje z dobičkom.

Delo na investicijskih projektih je potekalo v skladu z načrtom. Uspešno smo zaključili investicije v zvonaste peči, posodobitev informacijskega sistema ter zaprt krogotak hladilnih vod. Največja pozornost pa je bila namenjena najpomembnejši strateški investiciji ACRONI-ja v linijo za toplotno obdelavo v PC PDP. Podpisana pa je bila tudi pogodba za ekološko zelo pomembno investicijo v celovito ureditev odpravevanja v jeklarni.

Za dobre rezultate poslovanja smo nagradili tudi zaposlene. Izplačali smo jim 100.000 SIT neto nagrade in zato porabili 225 mio SIT. Sredstva, namenjena za nagrade, predstavljajo 4,8 % vseh stroškov dela v obdobju januar-september 2005.

Polonca Marjanovič

potekalo brez večjih težav. V sektorju Priprava in luženje je linija CBL obratovala na tri izmene. Nekoliko več težav smo imeli na lužilni liniji SCAP in sicer zaradi prisotnosti primarne šlake na površini elektroploševin. Linija je zato obratovala z minimalno hitrostjo. V času od 16. do 21. oktobra se je izvajal letni remont Regeneracije. V tem času se je sanirala čistilna naprava za dimne pline, reaktor je bil očiščen oblog na stenah, nastavili so se gorilniki in uredili tlaki. Na Nevtralizaciji je bilo v tem mesecu nevtralizirano 117 m³ lužilne gošče iz PDP. V sektorju Valjarna – Žarilnica sta v tem mesecu zelo dobro obratovala valjavski stroj Sendzimir in žarilna linija CRNO. Na valjavskem stroju Sendzimir v mesecu oktobru beležimo le 830 minut nepredvidenih zastojev, na liniji CRNO pa je bila dosežena rekordna proizvodnja 7.120 ton, oziroma v povprečju 229,7 ton na dan. V Finalizaciji TVT in HVT je bilo delo prilagojeno stanju medfaznih zalog, tako, da so bile glede na potrebe organizirane dodatne izmene.

Doseženi izplen HVT znaša 89,5 odstotka, kar je 1,9 odstotka nad letnim načrtom. Izreden rezultat je posledica izboljšanja kakovosti vhodnih toplo valjanih trakov, predvsem v smislu geometrije. Izboljšanje izplena ogljičnih jekel pa je posledica žarjenja v novih zvonastih pečeh, saj je izmet kot posledica zlepljenosti ovojev in neustreznih mehanskih lastnosti nižji. V predelavi toplo valjanih trakov znaša doseženi izplen 93,2 odstotka, kar je 4,4 odstotka boljši rezultat od načrtovanega.

Profitni center Predelava debele pločvine

V oktobru smo izdelali 10.164 ton debele pločvine, kar predstavlja 106 odstotkov operativnega načrta. Količinsko je bila proizvodnja presežena pri vseh skupinah jekel. Proizvedeno je bilo kar 3.701 ton debele pločvine iz nerjavnih jekel.

Večji zastoji so bili: zastoj zaradi zloma podpornega valja MDS ravnalnika, zlom in zamenjava valjčnice peči za toplotno obdelavo Drever, okvara lužilne cisterne št. 1 in banje št.1. Potrebna bo sanacija banje s kakovostnejšimi materiali za potrebe luženja ognjeodpornih in duplex nerjavnih jekel.

Bolj zaskrbljujoče je povečevanja obsega načrtovanih tehnoloških del v adjustaži, ki se je v oktobru glede na povprečje v letu 2005 povečalo za 28 odstotkov, kot posledica večjega obsega pakiranja in prebiranja. Vzrok za povečevanje zastojev v adjustaži, tako načrtovanih kot nenačrtovanih, je v bolj zahtevnih naročilih, predvsem pa v že kritičnem obsegu pločvine, ki ni ustrezala naročilom. V skupini nerjavnih jekel je bilo take pločvine kar 22 odstotkov, v skupni proizvodnji pa 13 odstotkov.

Na področju porab smo v oktobru dosegli najboljše rezultate doslej. Specifična poraba električne energije je bila z 81,8 Kwh/t izdelka nižja od načrtovane za 18,2 odstotka. Rezultati specifične

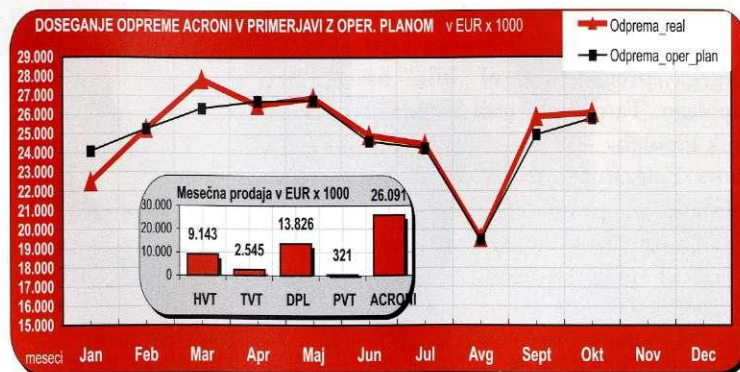
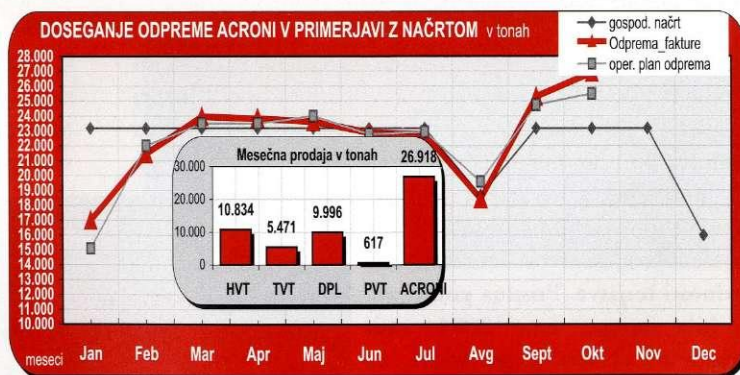
porabe zemeljskega plina so še boljši, saj je dosežena poraba z 28,96 Nm³/t izdelka nižja od načrtovane porabe za 35,6 odstotka.

Sektor Predelave valjanih trakov je v mesecu oktobru izdelal 695 ton profilov, kar je 16 odstotkov več od operativnega načrta in največja mesečna proizvodnja v zadnjih letih.

Tehnični direktor
Branko Banko, univ. dipl. inž.

poslovanje v oktobru

	NERJAVNA			JEKLA ZA ELEKTROPLOČEVINO						MALOGLJ. in			KON.LEGIR. in			SKUPAJ		
	JEKLA			DINAMO, ELM, Si			ELMAG			NAVAD. KON. JEK.			JEKLA za POBOLJ.					
	realiz.	plan		realiz.	plan		realiz.	plan		realiz.	plan		realiz.	plan		realiz.	plan	
	ton	ton	%	ton	ton	%	ton	ton	%	ton	ton	%	ton	ton	%	ton	ton	%
JEKLARNA , PROGA																		
JEKLARNA	7.549	7.100	106	7.337	8.000	92	2.681	1.500	179	11.325	10.700	106	2.525	2.700	94	31.416	30.000	105
VALJARNA	7.958	7.060	113	8.427	7.900	107	2.057	1.300	158	9.764	9.140	107	2.529	2.600	97	30.736	28.000	110
IZDELKI ...PROIZVODNJA																		
HVT	1.295	1.300	100	6.924	6.900	100	1.616	1.500	108	27			809	800	101	10.670	10.500	102
TVT	235	200	117							4.805	4.050	119	411	600	68	5.450	4.850	112
DPL	3.704	3.700	100							5.287	5.000	106	1.176	850	138	10.166	9.550	106
PVT										695	600	116				695	600	116
ACRONI	5.233	5.200	101	6.924	6.900	100	1.616	1.500	108	10.814	9.650	112	2.396	2.250	106	26.982	25.500	106
IZDELKI ...ODPREMA v tonah																		
HVT	1.347	1.300	104	7.119	6.900	103	1.544	1.500	103	16			808	800	101	10.834	10.500	103
TVT	167	200	84							4.775	4.050	118	528	600	88	5.471	4.850	113
DPL	3.711	3.700	100							5.378	5.000	108	907	850	107	9.996	9.550	105
PVT										617	600	103				617	600	103
ACRONI	5.225	5.200	100	7.119	6.900	103	1.544	1.500	103	10.786	9.650	112	2.243	2.250	100	26.918	25.500	106
IZDELKI ...ODPREMA v EUR x 1000																		
HVT	2.809	2.563	110	4.883	4.894	100	883	853	103	11			674	673	100	9.143	8.984	102
TVT	359	385	93							1.833	1.582	116	354	409	86	2.545	2.377	107
DPL	10.016	10.434	96							3.058	2.846	107	818	839	97	13.826	14.119	98
PVT										321	312	103				321	312	103
ACRONI	13.184	13.382	99	4.883	4.894	100	883	853	103	4.902	4.427	111	1.846	1.922	96	26.091	25.791	101

NA OBMOČJU NEKDANJE ŽELEZARNE JESENICE NASTAJA POSLOVNA CONA

Železarna Jesenice je bila še pred nekaj več kot desetletjem nosilec vse železarske proizvodnje na Jesenicah in je vključevala tudi spremljajoče dejavnosti. V letih po osamosvojitvi Slovenije je prišlo do nujnega prestrukturiranja proizvodnje in na območju Železarne je bilo ustanovljenih več novih družb. Največja med temi je bila ACRONI, ki deloma nadaljuje proizvodnjo nekdanje Železarne, večinoma pa se je preoblikoval v sodobno jeklaro.

Stara železarna ni prenehala obstajati. Danes je to družba z omejeno odgovornostjo v lasti SIJ- Slovenska industrija jekla, d. d. in je registrirana za promet z nepremičninami. Po preselitvi proizvodnje v novonastale družbe je Železarna

poslovanja, kot iz naslova delovnih razmerij bivših delavcev same Železarne, ali pa družbe SEIKO, ki se je pripojila Železarni. Tako je družba pod nadzorom ne le lastnika, ampak tudi upnikov, ki spremljajo prodajo zemljišč, da se

zagotovijo predpisani postopki in doseže najvišji možen iztržek.

Na območju opuščenih železarskih obratov na Jesenicah že dlje časa nastaja nova poslovna cona. Zamisli za ureditev območja je pripravila Občina Jesenice, ki je na tem območju že vložila nekaj sredstev za ureditev in izgradnjo infrastrukture. Da bi priprava za napolnitev cone z novimi dejavnostmi in pridobivanje kupcev za zemljišča potekalo čim bolj usklajeno ter v interesu tako lokalne skupnosti kot Železarne, je bil ustanovljen Konzorcij, kjer so poleg Železarne in Občine vključeni še Upravna enota Jesenice, razvojna agencija (RAGOR), po potrebi pa se vključujejo še drugi zainteresirani.

Celotno območje opuščenih dejavnosti Železarne je v začetku obsegalo okrog 400.000 m² (brez tistega dela, ki je pripadlo Fiprom-u). Od tega eno četrtino predstavljajo stari objekti, ki jih je prevzela Energetika ali pa so jih kupila

Zahodni del na področju nekdanjih obratov Železarne Jesenice je že dobil dokončno podobo.

prevzela velike dolgove iz poslovanja v preteklih letih, ki jih ni mogla poplačati. Istočasno je v posesti imela precej zemljišč, s katerimi pa si ni mogla pomagati, saj so bila zemljišča pod hipoteko. Zato je bila sprejeta odločitev, da se upnikom predlaga prisilna poravnava, ko naj bi upniki dobili poplačilo terjatev v višini 20 % od vrednosti terjatve. Prisilna poravnava je bila konec leta 2001 tudi izglasovana. Načrt je predvidel, da bodo dolgovi poravnani s prodajo zemljišč na območju železarne, ki niso več potrebna za dejavnost, kajti drugega premoženja ni bilo na razpolago. Ta načrt je tudi omogočil umik hipotek.

Danes Železarna Jesenice, d. o. o., nadaljuje s poplačilom upnikov v skladu z omenjenim načrtom. Proti Železarni pred sodišči še vedno poteka določeno število postopkov za poplačilo terjatev, ki izvirajo tako iz

vzhodni del novo nastajajoče poslovne cone na področju nekdanjih obratov Železarne Jesenice

posamezna podjetja in v njih opravljajo svojo dejavnost. Območje starih objektov z novimi lastniki je slabo urejeno in kvari izgled ter privlačnost celotnega območja. Drugi del (Hrenovica oz. Rudni dvor), ki meri 50.000 m² je bil že v letu 1995 prenesen na Občino, in sicer kot nadomestilo za neplačan prispevek za uporabo stavbnih zemljišč. Območje je Občina prodala in bo kupec na tem mestu v kratkem začel z gradnjo poslovno stanovanjskega kompleksa.

Tretji del predstavlja območje nekdanje aglomeracije, kjer je sedaj nov trgovski center z ohranjenim betonskim dimnikom, od koder se v smeri proti vzhodu raztezajo objekti s trgovsko in storitveno dejavnostjo. S preselitvijo občinske uprave v nekdanjo upravno stavbo Železarn in načrtovano selitvijo še drugih služb v sosednje zgradbe na tem mestu nastaja privlačno novo središče. V bližini teh dejavnosti je urejen muzejski kompleks in manjši park z otroškim igriščem, za katerega je zemljišče po posebej ugodni ceni od Železarn pridobila Občina, sredstva pa je prispeval tudi trgovec.

V nadaljevanju proti vzhodu je območje videti še nekako prazno, vendar ima večinoma že nove lastnike. Dve večji parceli sta prodani kupcema, ki bosta v kratkem začela z gradnjo, ena parcela pa je trenutno v občinski lasti in končni kupec še ni znan. Kot je najbrž marsikomu znano, na tem območju še vedno opravlja del svojih dejavnosti ACRONI (skladišče starega železa, vzdrževanje lokomotiv, manjša skladišča). Te dejavnosti se bodo v prihodnje z območja umaknile in takrat bo možno pridobiti nove kupce.

Na skrajnem vzhodnem delu bodoča poslovna cona pridobiva končno podobo. Izgradnja proizvodnih dvoran, ki je v zaključni fazi in je vidna tudi z glavne ceste, ki pelje proti centru mesta (Rotomatika), že zgrajeni in v kratkem načrtovani novi drugi objekti na tem koncu, ter izgradnja prečne povezovalne ceste, kaže na to, da bo industrijska dejavnost v poslovni coni ločena od trgovskih in upravnih dejavnosti in bo dosežena smiselna razporeditev v prostoru.

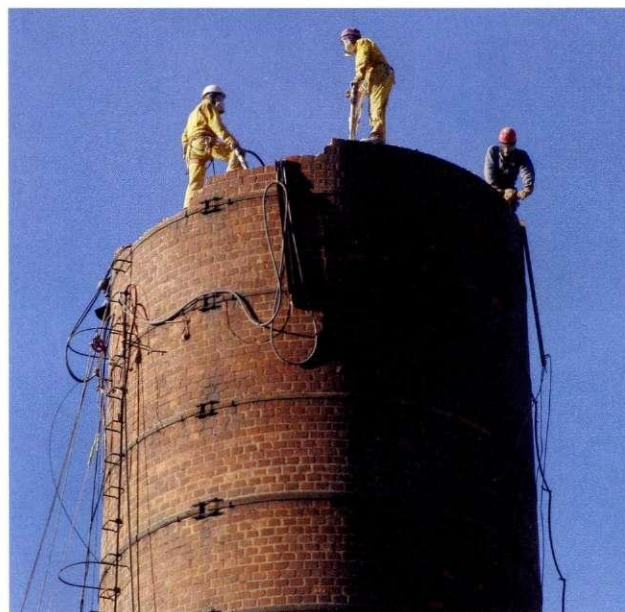
Če upoštevamo, da je velik del še nezasedenih površin namenjen nadaljnji izgradnji infrastrukture, je za prodajo s strani Železarn trenutno namenjenih le še okrog 10 % površine v poslovni coni, po preselitvi dela ACRONI-jevih dejavnosti pa sorazmerno več. Ocenjujemo, da se bo povpraševanje po zemljiščih še okrepilo, cene zemljišč pa bodo s časoma še naraščale. S tem pa bo dosežena tudi načrtovana dinamika finančnih prilivov in uspešno poplačilo še preostalih upnikov Železarn. Na območju opuščene železarske proizvodnje prihajajo namreč nove dejavnosti, ki prinašajo nova delovna mesta in spreminjajo tudi zanemarjen izgled.

tekst in fotografije
Direktor Železarn Jesenice, d. o. o.
Bojan Falež

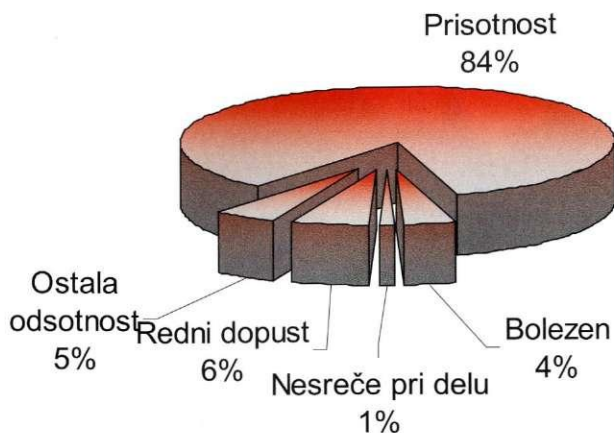

Dimniki, nekoč zaščitni znak železarskih Jesenic bodo kmalu le še v našem spominu in na fotografijah. Fotografiji spodaj: dimnik podirajo višine navajeni alpinisti.

foto Silvo Kokalj, GMJ

ODSOTNOST

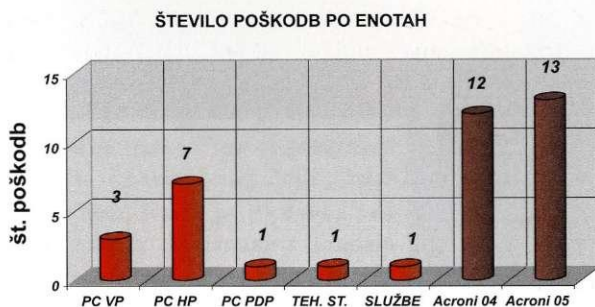

Oktobra je bila odsotnost z dela za dobra dva odstotka večja kot lani v istem mesecu. Odsotnosti, kot so bolezen in nesreče pri delu, so se malenkost povečale, rednega letnega dopusta je bilo manj kot lani, ostala odsotnost pa se je povečala za skoraj tri odstotke.

Ivanka Mavri

GIBANJE POŠKODB PRI DELU

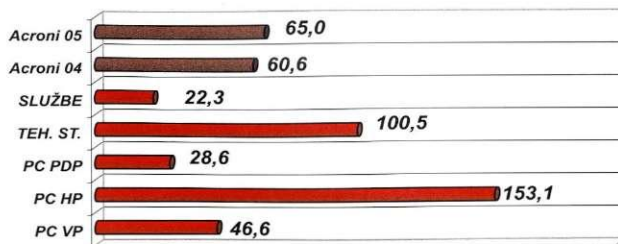
V mesecu oktobru 2005 se je pripetilo 13 poškodb pri delu. Poškodovani so bili zaradi posledic teh poškodb in posledic poškodb v preteklosti odsotni z dela 272 delovnih dni, to je več kot 22 delovnih dni na poškodbo.

V mesecu oktobru 2005 se je v primerjavi z oktobrom 2004 pripetila ena poškodba pri delu več. Trend padanja števila poškodb v ACRONI-ju tako pada.

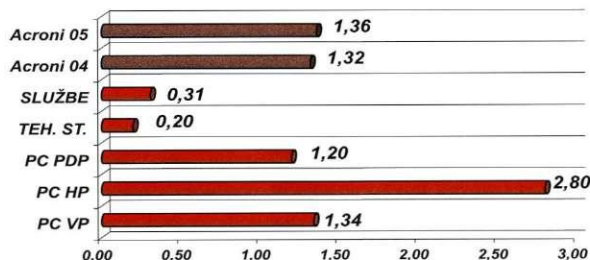
mesec	PCVP	PC HP	PC PDP	TEH.ST.	SLUŽBE
Oktober 2004	2	7	2	0	1
Oktober 2005	3	7	1	1	1

POGOSTOST-F2
(število poškodb/milijon proizvodnih ur)

Pogostost na ravni ACRONI-ja je v primerjavi z oktobrom 2004 višja. V tekočem mesecu pa je največja v PC Hladna predelava, sledijo Tehnične storitve, PC Vroča predelava, PC Predelava debele pločevine in službe.

RESNOST POŠKODB-G1
(izgubljenih. dni /1000 proizvodnih dni)

Na ravni ACRONI-ja je resnost v primerjavi z mesecem oktobrom 2004 višja. Največja resnost poškodb je v PC Hladna predelava, PC Vroča predelava, PC Predelava debele pločevine, službe in Tehnične storitve.

Jure Vindiš, Franc Pintar

JUBILANTI DELA

10 LET:

MEDIČ ŽELJKO

PC PDP

20 LET:

LIKA ARIF

PC VP - JEKLARNA

DENIČ SEAD

PC PDP

ROZMAN MIRAN

PC PDP

JURAŠEK FERDINAND

TEHNIČ. STOR.

30 LET:

KONDIČ RADIVOJE

PC VP - JEKLARNA

PFEIFER EMIL

PC VP.- JEKLARNA

RADONJIČ MILOVAN

PC VP - VALJ.

MURGEL ALEKSANDER

PC HL.PRED.

TELALOVIČ AHMED

PC PDP

VIDIĆ STANE

TEHNIČ. STOR.

SKUBE TONČEK

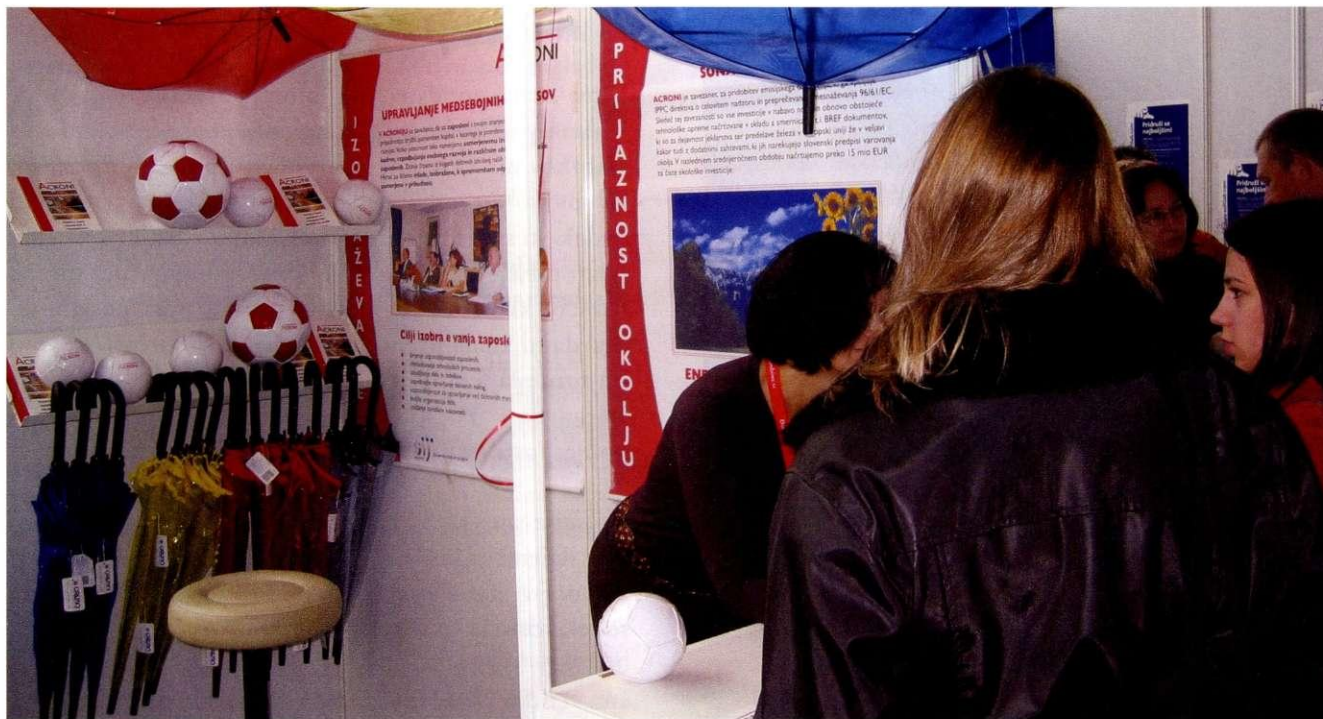
KAKOVOST IN RAZVOJ

Iskrene čestitke!

ACRONI NA KARIERNEM KRIŽIŠČU

Zaposlitveni sejem mladih strokovnjakov Karierno križišče, ki je v organizaciji podjetja Moje delo potekal v sredo, 19. septembra, na Gospodarskem razstavišču v sklopu študentske arene, je obiskalo več kot 8500 obiskovalcev.

Na sejmu se je predstavilo 18 podjetij, ki so čas izkoristila tako za predstavitev, zbiranje potencialnih kandidatov, kot že konkretne razgovore z izbranimi kandidati. Na sejmu so se hkrati odvijala karierna predavanja priznanih strokovnjakov s področja razvoja kariere in uspešnega iskanja zaposlitve.

Na sejmu smo se predstavili tudi mi. Naša ciljna javnost so bili **študentje metalurške, strojne in elektrotehnične fakultete**. Navkljub veliki obiskanosti zaposlitvenega sejma in številnim opravljenimi intervjuji na naši »stojnici« ugotavljamo, da je bilo ustreznih kadrov univerzitetnih tehničnih smeri v primerjavi z družboslovnimi malo, kar zna predstavljati težavo v prihodnjih letih.

Na sejmu so bili v večini iskalci prve zaposlitve z

družboslovnih smeri. Tako so nas obiskali študentje ekonomske, pravne, filozofske, pedagoške fakultete, študentje novinarstva, komunikologije, PR, tujih jezikov, obramboslovja in še bi lahko naštevali. Iz razgovorov se je dalo razbrati, da je danes dobiti in obdržati službo že pravi mali »čudež«. Večina se je pripravljena voziti v službo tudi do 60 km daleč, prav tako fleksibilen deloven čas ni nobena ovira.

Na sejmu smo od potencialnih kandidatov pridobili življenjepise, reference in njihove kontakte. Na ta način v našem podjetju gradimo »informacijsko bazo« potencialnih zaposlenih. Lahko rečemo, da so zaposlitveni sejmi odlična priložnost za predstavitev ACRONI-ja in naše sodobne jeklarske dejavnosti mladim, perspektivnim iskalcem zaposlitve, hkrati pa na sejmi gradimo prepoznavnost našega podjetja v slovenskem prostoru.

Nataša Karo

EJGA, KDO STA PA TI DVE?

Ste se že kdaj znašli v situaciji, ko bi se morali predstaviti neki družbi, pa vam je v odločilnem trenutku zmanjkalo besed? Pa ne zaradi zadrege,

ampak preprosto zato, ker se niste mogli odločiti, kaj je tisto, kar vas najboljše določa.

Kaj in na kakšen način povedati, da bo občutek, ki ga bodo dobili sogovorniki, vsaj približno ustrezal temu, kdo pravzaprav ste?

No, nekaj takega se dogaja v tem trenutku na tej strani tipkovnice, ko oblikujem misli, ki vam bodo služile za okvir mnenju, ki si ga boste ustvarili o dveh nasmejanih dekletih, ki vas gledata s fotografije.

Ko je ta posnetek videl najin kolega in sodelavec, prekaljeni oblikovalec, je rekel: »Drzno! Drugače. Dobro!«

Njegove besede morda najlepše opišejo bistvo družbe Mediade d.o.o., ki bodo za vas, dragi bralci Novic, od decembra naprej pripravljale posebno publikacijo Podjetniki v podjetju.

Smo drzni, drugačni, kar je predpogoj za inovativnost, in imamo visoke kriterije kakovosti. Dodam lahko, da smo tudi podjetni. Verjamemo, da se podjetnost skriva v vsakem izmed nas, le izvabiti jo moramo na plano.

O naju kroži anekdota, da sva najboljši par. Ena dobro posluša, druga dobro govori. Zrasli sva iz

okolja, ki nama je nudilo obilo znanja in priložnosti za razvoj, to je okolje Gospodarskega vestnika. Tam sva se naučili, kaj pomeni notranjepodjetno okolje in kakšno zadovoljstvo je delati v taki sredini.

Čeprav obe že nekaj časa živiva v prestolnici, prihajava iz različnih koncev Slovenije. Ditka se rada pohvali, da izvira z Dolenjske in da je njena teta Tinca, dobrotnica Slovenije po izboru Jane, opredelila novo poslovno merjenje uspešnosti podjetij.

Izjavila je namreč, da se uspešnost podjetij meri tudi po tem, koliko otrok se jim rodi v enem letu.

Sama sem ponosna, da moje korenine izhajajo z Jesenic. Še več, tole vam prišepnem na uho: na »fabrko« me vežejo lepi in močni spomini. Spomini, ki so jih ustvarili teta in njen mož, pa babica in dedek, ki so dan za dnem odhajali po kruh v tovarno. Najtoplejši med njimi je prav gotovo spomin na babico, ki mi je na svoj način in s prav posebnimi besedami znala prenesti življenjske modrosti, ki so ji jih prinesla leta in jeklena moč borke, ki jo je utrdila železarna. Poguma in drugačnosti, pa tudi podjetnosti, sem se v največji meri naučila od nje.

Podjetje smo ljudje. Ustvarjamo ga, dihamo, živimo, mu dajemo samosvojo energijo in ritem. Mediade d.o.o. v tem trenutku sestavlja približno 15 sodelavcev.

In vendar sva duša tega podjetja prav midve, nasmejani dekleti s fotografije, urednici Podjetnikov v podjetju, vaši sogovornici in novi kolegici. Počutiva se zelo ACRONI in želiva si, da naju kot taki tudi sprejmete. Kot del vašega okolja, v dobrem in slabem.

Želiva si vaših pobud, vprašanj in komentarjev.

Kot boste videli, vzpodbujava izmenjavo mnenj na vsakem koraku. Pogovarjamo se na naslovu kolegi@mediade.si.

In da nas boste začutili tako močno, kot sva začutili vas in ACRONI midve, je bila predstavitev družbe Mediade d.o.o. drugačna in veliko bolj osebna, kot ste morda pričakovali.

Polona Pibernik in
Edita Kuhelj Krajnović,
uredništvo

Mediade d.o.o.

KJE UPORABLJAMO VISOKOTRDNNA JEKLA?

Pločvine iz visokotrdnih jekel imajo v primerjavi z nelegiranimi konstrukcijskimi pločevinami naslednje prednosti:

- manjša poraba materiala, ki pa je v večini primerov dražji,
- zaradi manj porabljene pločvine je tudi varjenja manj, zato so nižji stroški varjenja,
- zaradi manjše teže so nižji transportni stroški,
- zaradi manjše količine porabljenega materiala je vpliva na okolje manjši.

Pločvine iz visokotrdnih konstrukcijskih jekel se uporabljajo za konstrukcijske dele, kjer se ob majhni teži zahteva visoka trdnost. (npr. razna dvigala, avtodvigala, visoki žerjavi), pri izgradnji velikih parkirnih hiš, nakupovalnih centrov, stadionov, sejmiščnih dvoran, velikih skladišč, itd. Tako so na primer jeklena ostrešja bolj odporna proti požarom, vetru in insektom.

Pri konstrukcijah z manjšo težo je potrebno upoštevati nevarnost večjega upogiba, oziroma zvijanja konstrukcije.

V tujini je vse bolj razširjena uporaba jeklenih mostov, saj jeklene konstrukcije omogočajo manjše število stebrov in s tem seveda tudi večje razpone.

Za izgradnjo mostov se v večini primerov uporablja pločvina iz jekla S355 (oznaka pomeni, da jeklo lahko obremenimo do napetosti 355 N/mm², ne da bi prišlo do trajne deformacije konstrukcijskega elementa). V primerih izgradnje daljših razponov med stebri ali pri širokih delih pa se uporablja vrste z višjimi trdnostmi (S 460 in S 690). Iz visokotrdnih jekel se izdelujejo predvsem traverze, kjer je razdalja med stebri večja od 100 m.

Posamezne odseke mostu že tovarniško sestavijo in jih potem vgradijo v most.

Plošče, ki prekrivajo te traverze, pa so iz konstrukcijskega jekla St 52-3.

Pri izgradnji mostov je treba upoštevati stalno gibanje mostu zaradi temperature, vetra in seveda prometa, ki poteka po njem. Z večjo velikostjo mostu so ti vplivi še bolj izraziti.

Most, ki povezuje Dansko in Švedsko, je zgrajen iz konstrukcijskih jekel in betona (sovpredna konstrukcija, kjer jekleni nosilci zagotavljajo dobro nosilnost, beton pa zadostno togost konstrukcije). V okviru povezave so zgradili tudi umetni otok (dolžine 4055 m) in predor, tako da je celotna pot dolga 16,4 km, od tega pa je dolžina mostu 7845 m.

Sestavljanje traverz

Most Oresund

Sestavljanje mostu

Razdalja med nosilnima stebroma je 490 m, pri čemer je višina največjega stebra 204 m. Po tem mostu poteka tako avtomobilski kot železniški promet. Po zgornjem delu poteka 4-pasovna avtocesta, po spodnjem pa dvotirna železnica.

V letošnjem letu imamo v ACRONI-ju večje naročilo za debelo pločvino iz jekla St 52-3 (S 355) v debelinah 14, 16, 20, 30, 40, 60, 80 ter 100 mm iz St 52-3 za izgradnjo mostov na hrvaških avtocestah.

Erika Bricelj

KONFERENCA O SUPER VISOKO TRDNIH JEKLIH

V začetku novembra je bila v Rimu mednarodna konferenca o super visoko trdnih jeklih. Na konferenci je bila predstavljena izdelava, predvsem pa uporaba teh jekel. V avtomobilski industriji na primer Fiat razvija nove modele, v katerih se povečuje delež visoko trdnih in zmanjšuje delež pločevin iz maloogljiknih jekel za globoki vlek. Visoko trdna jekla se uporabljajo predvsem za bočne ojačitve. Pri tem pa je potrebno poudariti, da je z uporabo novih jekel potrebno delno spremeniti konstrukcijo avtomobila. Tudi za daljše cevovode (npr. plinovod iz Rusije v Evropo) so ta jekla zaradi visoke žilavosti in trdnosti izredno primerna. Predstavljena je bila tudi uporaba teh jekel za različne konstrukcije.

Bistvenega pomena je izbira pravilnega postopka in materialov za varjenje. Ustrezne mehanske lastnosti pločevin iz visoko trdnih jekel dosežemo z optimalno kemično sestavo in toplotno obdelavo ter vplivom le-teh na mikrostrukturo. Visoko trdnost in obenem zelo dobro žilavost imajo jekla z majhnimi kristalnimi zrni.

Razvoj je usmerjen v zmanjševanje kristalnih zrn, kar je mogoče doseči z deformacijo pri nizkih temperaturah (550-600 °C). Nekateri proizvajalci dosežejo predpisane mehanske lastnosti za te vrste jekel (trdnosti od 460 pa do 1100 N/mm²) že celo v valjanem stanju ali pa z minimalnim številom toplotnih obdelav.

Poskusi v zvezi z zmanjšanjem števila toplotnih obdelav pri pločevini iz mikrolegiranih jekel v ACRONI-ju že potekajo. Za doseganje mehanskih lastnosti v valjanem stanju pa oprema v Vroči valjarni ni dovolj zmogljiva.

Erika Bricelj

NI MI VSEENO! N

Nepravilnosti v OTOP-u

Zanima me, zakaj nihče ne odgovarja za nepravilnosti, ki se dogajajo v našem oddelku. Kaj počne delovodja, da ne ve, kje so in kaj ter koliko delajo njegovi delavci. Žalostno je tudi to, da nekateri že več let ne morejo napredovati v višjo plačilno skupino, za druge pa to ne predstavlja nobene težave. Opažam, da so cele družine zaposlene v našem obratu. Ali nekdo prejema podkupnine? Prosim za večji nadzor nad nekaterimi zaposlenimi.

V anonimnem pismu avtor našteva vseh vrst nepravilnosti in prekrške od kraj do slabega dela in neprimernih plačilnih razredov.

Menim, da je to tako resna problematika, da ne sodi v anonimno pisanje, kjer se navaja cel kup nepravilnosti. V tem primeru ni možno nikakršno ukrepanje, ker pisec ne pove kdo to počne.

Kadar koli vodstvo samo ugotovi kršenje reda in discipline ter druge prekrške, skuša ugotoviti, kdo so kršitelji. Nihče od sodelavcev pa ničesar ne ve. Prav zaradi tega sem se odločil, da na anonimna pisma ne bom več odgovarjal. Vedno sem pripravljen na pogovor o kakršni koli tematiki in tudi preveriti, če kdo meni, da je kaj narobe. Jasno, da bodo potem sledili ustrezni ukrepi. Na podlagi anonimnega pisanja kar po dolgem in počez to ni možno. Vseeno pa moram dodati, da smo ugotovili, da dejansko v OTOP-u ni bilo ustreznega nadzora v nočni izmeni in konec tedna. Ker se je obseg dela precej povečal, uvajamo delovodje, ki bodo organizirali delo in vršili nadzor nad ljudmi in sicer nad vsemi in ne le nad

Parkirišča so označena samo za nekatere

MI VSEENO!

»enima«. Poleg tega pa je na določene kršitve bolj pozorna tudi varnostna agencija 1 Agent.

Pričakujem, da se bodo zaposleni v našem PC-ju začeli zavedati, da sodelavci, ki so neresni, neodgovorni ali celo delajo kazniva dejanja, škodujejo podjetju in s tem tudi vsem zaposlenim. Čas je, da preneha solidarnost, ampak da sodelavci na te ljudi pokažejo. Na ta način bomo lahko odločneje ukrepali.

Direktor PC PDP
Dr. Slavko Ažman

Razsvetljava pred garderobami

Prosim, da se na stopnišču in hodniku garderob v stavbi vstopni terminal namesti senzor za prižiganje luči.

Aleksander Pogačar

Pobudo sodelavca bomo realizirali in čim prej namestili senzorje za prižiganje luči.

Janez Vilman

Parkiranje na Javorniku

Prosim, da delavci, ki delajo na Beli, začeli parkirati na parkirnem prostoru za upravno stavbo ACRONI-ja. Zaposleni na Javorniku - zlasti na popoldanski izmeni (ob 13.30) - nimamo kje parkirati.

Zaposleni na Javorniku

ČLANI SINDIKATA NEODVISNOST NA POTEKANJU PO PREKMURJU

Letos smo se člani sindikata Neodvisnost namesto piknika odločili za še en izlet v tem letu.

Zbrali smo se 22. oktobra na Jesenicah pri postaji »Čufar« in nadaljevali vožnjo z vmesnimi postanki skozi novi predor Trojane, mimo Maribora

in Gornje Radgone in se v bližini Murske Sobotice ustavili v vasi Krog. Tam so nas pričakali prijazni Prekmurci in nas postregli z žganjem, da nas ni bilo strah popeljati se s čolni po reki Muri, do Ižakovcev (otok ljubezni). Spust po reki Muri je bil zelo zanimiv in tudi naporen, tako da smo se po nakupovanju naravno mlete moke v še delujočem mlinu Veržej odpeljali na malico na letališče Rakičan pri Murski Soboti. Ko smo se malo okrepčali, smo pot nadaljevali do Bukovniškega jezera v bližini Dobrovnika, kjer je darežljiva narava okolico prepojila z energijami, ki sproščajo, pomirjajo in revitalizirajo.

Polni energije smo se odpeljali do Bogojine, kjer smo si ogledali Plečnikovo mojstrovino (cerkev).

Po vseh aktivnostih pa se nam je prileglo dvournno kopanje v termah Banovci, kjer smo se malo spočili in že precej lačni odpravili na večerjo v Polano pri Murski Soboti, kjer so nam v gostilni Lovenjak pripravili zelo dobro večerjo. V poznih večernih urah smo se polni doživetja in že malo utrujeni vrnili domov.

V naslednjem letu pa upamo, da nam bo uspelo organizirati v mesecu maju dvodnevni izlet v Sarajevo in Mostar.

SINDIKAT DRUŽBE ACRONI
NEODVISNOST-KNSS
predsednica Sonja Cuznar

OB ZAČETKU OBRATOVANJA NOVE VALJARNE DEBELE PLOČEVINE

V torek, na praznik republike (29. 11.), je začela obratovati povsem nova valjarna za debelo pločevino na Javorniku. Ob slovesnosti je množico delovnih ljudi in številne visoke goste slavnostno nagovoril predsednik vlade LR Slovenije tov. Miha Marinko, ki je najprej čestital graditeljem k veličastni zmagi, v nadaljevanju pa spregovoril o aktualnih političnih in gospodarskih dogajanjih tistega časa doma in v svetu ...

Valjarna, ki je takrat veljala za največji in najmodernejši tovrstni objekt v srednji Evropi, je bila kljub velikim težavam s tujimi dobavitelji zgrajena pravočasno, torej v tretjem letu Titove petletke. To je bil tudi najodločnejši odgovor informbirojevski bratovščini in vsem ostalim, ki so hoteli to onemogočiti ali pa vsaj časovno močno zavleči.

Kakor je v otvoritvenem nagovoru poudaril tudi predsednik Marinko, je bila nova valjarna dokaz sposobnosti, iznajdljivosti, poguma, praktične spretnosti, marljivosti in domoljubnega zanosa naših tehničnih strokovnjakov, mojstrov, monterjev ter vseh ostalih, ki so v delovnem poletu skladno sodelovali tako v projektnem oddelku, livarni, strojnih in mehaničnih delavnicah na Jesenicah, kakor tudi v Litostroju in tovarnah »Rade Končar«, »Franc Leskošek«, Guštanj (Ravne), Železnik (pri Beogradu) ter številnih drugih.

Najzahtevnejši zalogaj investicije je bila seveda strojna potisna peč, ki bi jo po pogodbi morala izdelati in dostaviti madžarska podjetja. Po navodilih iz Kremlja so z dobavo najprej zavlačevala, na koncu pa se je izkazalo, da so v žepu ves čas držala figo. Tako ni preostalo drugega, kot da si je naš delavec močno zavihal rokave in se še bolj potrudil. Z lastnim znanjem so v Tehničnem biroju ŽJ izdelali potrebne načrte, po katerih so domače firme nadvse uspešno strle izredno trd oreh.

Težave so se nakazovale tudi pri večjih sestavnih delih za valjčno progo, saj tako velikih, težkih in zahtevnih delov v jeseniški železarni dotlej še niso ulivali. Toda izkušeni livarski maček Franc Torkar je s svojo brigado obveznost izpolnil stoodstotno in brezhibno. Med drugim so ulili grebenjak, dvizni mizi, stojalo za valjčno ogrodje in valjčnice. Najtežji del je tehtal 64 ton, kar je bil rekord, ki ni bil nikoli presežen. Pogonski agregat z 2500 KM je iz Italije prispel sicer pravočasno, vendar so njihovi strokovnjaki čas montaže raztegnili preko meja zdravega razuma. Univerzitetni profesor tov. Dolenc je sprejel izziv in obvezo ter ob sodelovanju zagrebških (»Rade Končar«) in jeseniških elektromonterjev sestavil in spravil motor v pogon šest mesecev pred rokom, ki so si ga postavili Italijani.

Zanimiva je tudi zgodba o krogljčnih ležajih, ki so jih naročili na pravem naslovu (Švedska), a so žal prišli prepozno. A iznajdljivost in inovativnost jeseniškega kovinarja je bila že utečena stalnica, zato je bil kos tudi temu izzivu: ležaji »made in Jesenice«, ki so se prav dobro obnesli,

so se pridružili seznamu novih proizvodov, švedski pa so ostali za rezervo.

Za obdelavo velikih ulitkov ni bilo ustreznih obdelovalnih strojev. Tovarna v Železniku zaradi neizvedljivega transporta ni mogla prevzeti tega posla. Tako so na plan stopili tov. Pavel Šoberle in njegova ekipa v mehanični delavnici. Nekaj potrebnih delov so našli celo med starim železom in z nizom racionalizatorskih in inovatorskih prijemov izdelali vse potrebno, da je nova valjarna dobila še bolj domač izraz.

Delovanje nove valjarne je bilo za tiste čase do skrajne meje avtomatizirano in mehanizirano ter je v primerjavi z drugimi valjarnami ob štirikrat večji proizvodnji zaposlovala petkrat manj delavcev. Inž. Gostiša je navdušeno zatrjeval, da je to eden največjih uspehov na državni ravni v tretjem letu petletke. Najpomembnejše pa je bilo dejstvo, da se je naša takratna država s to delovno zmago osvobodila kronične odvisnosti od uvoza pločevine za potrebe ladjedelniške industrije.

Za konec naj si sposodim še nekaj poudarkov z zaključka slavnostne otvoritvene govorance našega takratnega predsednika Marinka, ki je dejal: »Kar sem naj pridejo naši nesramni kritiki in klevetniki, da ugotovijo dejansko stanje Komunistične partije Jugoslavije. Tu bi lahko videli našo pravo stvarnost in spoznali revolucionarni delovni polet našega delavskega razreda. Spoznali bi tudi učinek svoje zahrbtnje politike klevetanja in sabotaže pri naši ljudski in tehnični inteligenci, ki se je z objavo resolucije (Kominforma) s podvojeno silo lotila najzahtevnejših tehničnih nalog ... Narodna zavest in ljubezen do rodne dežele je bila močnejša od vseh (morebitnih) predsodkov. In rezultati naše skupne revolucionarne aktivnosti so tu ... Naš primer vztrajne borbe pri ustvarjanju lastne materialne osnove za napredek in blagostanje, vztrajne borbe ljubosumnega čuvanja naše neodvisnosti, krepitve naše obrambne sposobnosti za ohranitev miru bo vzor in vzpodbuda tudi drugim narodom. Naši nasprotniki pa se bodo morali (slej ko prej) do golega razkrinkati kot škodljivci človeškega napredka.«

Po člankih v »Jeseniškem Kovinarju« št. 47-48, 49 iz leta 1949 zapisal

Zdravko Kovačič

INTERVJU

Borut Verovšek: IGRA MORA ČEZ »RAMPO«

Boruta Verovška smo že predstavili v našem časopisu, ko je praznoval 40-letnico igranja na jeseniškem odru. Od takrat se je 64 vlogam v 867 predstavah prišlo še nekaj. Gotovo pa je zadnja nekaj posebnega. Čufarjeva drama Polom, v kateri igra vlogo nadzornika, je postavljena v proizvodno dvorano v ACRONI-ju.

Ko je ekipa Gledališča Toneta Čufarja – direktorica Branka Smole, režiserka Andreja Kovač, scenografka Vasilija Fišer skupaj s tehniki iskala v ACRONI-ju primeren prostor za uprizoritev Čufarjevega Poloma, se je odločila za staro proizvodno dvorano v obratu PVT. Rekli so, da v njej čutijo pozitivno energijo. Nad ambientom so bili navdušeni kot otroci nad novo igračo. Kakšni so bili občutki igralcev na prvih vajah?

Občutki igralcev niso bili nič drugačni. Prostor je enkraten. Že ko vstopiš začutiš tisto pravo vzdušje. Mračnost, prašnost, pridušeni zvoki poudarjajo dogajanje. Režiserka in scenografka sta odlično izkoristili vse možnosti, ki jih prostor nudi. Igralci smo se nanj privadili kar hitro. Je pa res, da so v tako velikem prostoru vaje bolj naporne.

Meni je bilo še nekoliko lažje, ker je bila scena podobna kot v Polomu, ki smo ga igrali leta 1975 v gledališču. Takrat je bila sestavljena iz zidarskih odrov. Tako kot sedaj je bila upravnikova pisarna zgoraj. Do nje so vodile stopnice, pod stopnicami pa je imel svojo pisarnico sluga, ki je predstavljal nekakšno zapornico med delavstvom in vodstvom. Jaz sem igral vlogo Jurmana, borca za delavske pravice.

Kako bi opisali svoje občutke glede na to, da ste igrali »doma«?

Ni me motilo, da so med publiko moji sodelavci, šefi. Važno je kako občinstvo sprejme sporočilo predstave in se odzove.

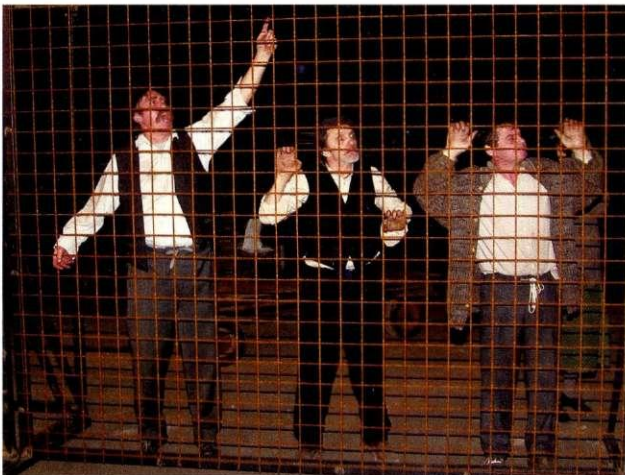
14. novembra, na rojstni dan Toneta Čufarja si je javno generalko ogledalo preko 400 otrok iz Čufarjevih osnovnih šol. Kljub mrazu si je tudi premiero, s katero so se uradno odprli letošnji Čufarjevi dnevi, ogledalo okrog 400 obiskovalcev. Po pozdravu fanfar je zbrane nagovoril glavni direktor ACRONI-ja, prof. dr. Vasilij Prešern. Sledil je pozdrav jeseniškega župana. Zgodovino Čufarjevih dni je predstavil predsednik le-teh, Srečko Mlinarič. Slavnostni govornik je bil predstavnik Ministrstva za kulturo, ki je Čufarjeve dneve tudi odprl.

Še enkrat fanfare in potem tema. Prizorišče je oživeło. Naprej ne povemo. Mogoče le to: Pridite pogledat, ne bo vam žal. Samo na topla oblačila in obutev ne pozabite!

fotografiji: mag. Vitomir Pretnar

PRIZORI IZ POLOMA

V našem žargonu rečemo, da smo odstranili »rampo« med odrom in dvorano. To igralci takoj začutimo. Če se to ne zgodi, ostane dvorana hladna in prav mučno je igrati. V nasprotnem primeru dobiš polet. Na obeh predstavah smo publiko začutili. Odzivala pa se je različno. Na popoldanski predstavi je bilo več kot 400 šolskih otrok. Seveda so bili v zadnjih vrstah nekoliko nemirni. Odzivali so se na bolj atraktivne prizore. Čutiti pa je bilo, da jih tudi predstava v celoti zanima. Na koncu so se vsi zgrnili okrog avtomobila, tako, da smo jih morali kar malo odganjati. Neka deklica – mogoče šestošolka, me je vprašala, če je bil tudi Čufar sam predstavljen v katerem od likov. Na večerni predstavi je bila smrtna tišina. Videl in čutil si, da gledalci z zanimanjem spremljajo in občutijo težave delavstva, obenem pa so se na določene trenutke sprostili.

Režiserka Andreja Kovač

Vlogo ste odigrali odlično. Od sebe ste dali vse, presegli dosedanje vloge. Kaj je vplivalo na to?

To je zelo lepo slišati. Mogoče je vzrok tudi v tem, da že dolgo nisem igral vloge s takšnim veseljem. Z režiserko sva se že po prvem dogovoru ujela v tem smislu, kaj je sporočilo predstave. In če verjameš režiserju je uspeh zagotovljen.

Drugi vzrok je najbrž ta, da že dolgo nisem dobil vloge, ki je negativna, temna. Igralca zelo hitro »ukalupijo« v eno smer. To se je še posebej odražalo pri režiserjih iz naših vrst. Tako vedno eni igrajo pozitivne, drugi negativne, tretji smešne like. Tako si bil včasih kar prisiljen v nekaj, kar ti ni najbolj ustrezalo. Ta predstava pa je nekaj novega, ima razpone. Pojavi se hinavstvo, oblastništvo, prešuštvo, vojerizem, skratka cela paleta človeških lastnosti.

Koliko nastopov še planirate in koliko vlog je že za vami?

Nekaj časa imam še namen igrati, še posebej v »pravilih« vlogah. Število predstav je že preseglo devetsto, vlog pa ne štejem več. V današnjem času se igra manj zaradi poplave komercialnih gledališč, ki praviloma zagotavljajo velik obisk gledalcev.

Kultura in slovenska beseda vam veliko pomenita. Poznamo vas kot voditelja različnih prireditev – tudi v ACRONI-ju. Kaj bi rekli o kulturni dejavnosti za tovarniško ograjo?

Včasih imam občutek, da s kulturno dejavnostjo živi samo del »naše hiše«, zdi se mi, da so kulturne prireditve premalo obiskane, a kljub vsemu menim, da dosežejo svoj namen.

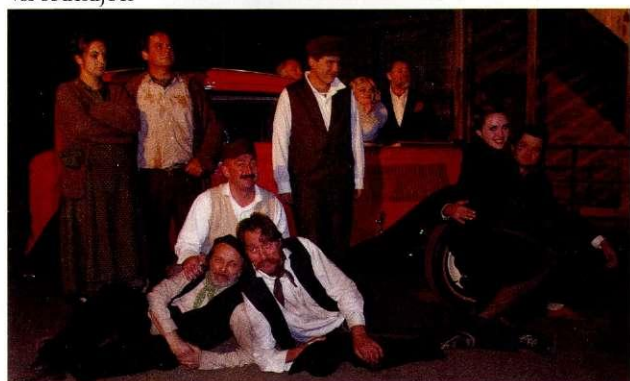
Vrnimo se na uprizoritev Poloma. V njem ste igrali že v letu 1975. Kakšna je razlika med takratno in sedanjo uprizoritvijo?

Tudi takrat nismo uporabili originalnega Čufarjevega teksta. Priredbo besedila je napisal Bojan Čebulj, režiser, dramaturg in igralec. Na koncu prestopita Olga in sluga na delavsko stran. Današnja priredba je na začetku enaka njegovi, na koncu pa prepušča gledalcu, da razmišlja o današnjem času. Jaz sem prepričan, da je današnji čas v mnogih primerih

vsi sodelujoči

takšen kot smo ga prikazali. Grob, dvoličen. Na primer nadzornik je zelo ponižen in ustrežljiv, ko pa dobi oblast postane oblasten in grob. Navsezadnje se predstava dogaja v času, ko je zaradi protestov gorel Pariz. V predstavo so vključeni pretepi, v Čufarjevem tekstu Anka vpije, da jo bo nadzornik pretepel, v današnji prestavi jo porine po stopnicah. Lidija je prizor odlično odigrala, čeprav sem se je vsi sodelujoči

igralci pred starim fiatom

le rahlo dotaknil. Želim povedati, da danes Jurmanov ne pretepamo, a so Murine delavke kljub protestom ostale na cesti in brez plač. Saj ni nič drugače, kot če bi te pretepli. S takšnega stališča smo skušali narediti predstavo. Še enkrat bi rad poudaril, da je režiserka z več kot zvrhano mero energije, ki nam jo je razdajala, pozitivno vplivala na nas, igralce.

Razlika torej izhaja že iz koncepta. Takrat je nastopila množica statistov - delavcev, danes so samo trije predstavniki delavskega razreda, namreč, vse bolj se zapiramo vase, vedno več je individualizma, tekmovalnosti in tolikšne ljudske množice tak koncept vsekakor ne potrebuje, ker je vse narejeno na simbolih. Slišali smo nežno glasbo, prihod delavcev, v ozadju silhueta tovarne, dimnikov, potem pa takoj ,kruta realnost – nadzornik, ki delavce priganja k hitrejšemu tempu.

Naslednja pomembna stvar pa je, da zahteva ambientalna predstava stokrat večjo igralsko disciplino. V prizoru, kjer nisi aktiven, se nimaš kam skriti in počivati. Takrat, ko se dogajanje preseli v upravnikovo pisarno, morajo delavci za

ograjo delati, a ne smejo preusmeriti pozornosti gledalca. Vsak košček prostora je aktiven med celotno predstavo. Tudi predstava sama se začne že pred začetkom. Igralci smo na svojih mestih že pol ure pred začetkom in smo že takrat del predstave, ko gledalci še prihajajo. Poleg tega mora igralec v gledališču paziti na odprtino odra. Celo življenje so nas učili, da je treba igrati gledalcem. Le izjemoma jim igralec kaže hrbet. Ambientalna predstava je nekaj drugega. Prostor se poveča, dobi druge razsežnosti.

Je jeseniško gledališče že kdaj v preteklosti uprizorilo predstavo v avtentičnem okolju?

Da in sicer v letnem gledališču na Ukovi, pod Mežaklo je bil uprizorjen Tugomir, jaz konkretno v ambientalni predstavi še nisem

igral, sem pa igral v predstavah, ki so bile postavljene za oder v letnem gledališču.

Zanimanje za ogled predstave je zelo veliko. Bo po vašem mnenju veliko ponovitev?

Upam, da bo odziv velik.

Acroni, zaposleni v obratu, tisti, ki so pomagali pri postavljanju scene in pri organizaciji smo bili večkrat pohvaljeni. Ali je bilo tudi s te strani vloženega veliko truda?

Moram povedati, da sem bil kar večkrat ponosen na ACRONI, saj so nam zaposleni, v dopoldanskem času realizirali prav vse ideje ki smo si jih igralci oziroma scenografka zamislili, npr. zamenjati debelo ograjo, ki bi zakrivala igralcem skoraj pol obraza z ograjo iz cevi itn. Skratka, sodelovanje v smislu pomoči med nami igralci in zaposlenimi na PVT-ju je bilo zares izvrstno. Sceno so po zamisli scenografke odlično izdelali sodelavci Montažnega oddelka.

V tem kontekstu gre dodati, da so zaposleni v tej predstavi videli priložnost pokazati širšemu občinstvu ambient in pogoje za delo.

Za konec še tole vprašanje: ste kdaj pomislili, da bi bili profesionalni igralec?

Na začetku Gimnazije sem celo pomislil na to. Igralski poklic je bil želja, vendar sem spoznal, da je težko priti v sam vrh in si pridobiti sloves. Misel, da bi bilo to nekaj »na pol« me je od tega odvrnila. Lažje je, da igraš res samo za svoj užitek in poleg tega opravljaš drugo delo.

Naj vam na koncu povemo, da igranje ni Borutov edini konjiček. Je tudi velik ljubitelj hokeja na ledu in ne zamudi skoraj nobene tekme. Rad smuča, planinari, igra tenis. In najbrž bi se še kaj našlo. Na takšne sodelavce smo lahko resnično ponosni.

Borutu želimo še veliko »dobrih« vlog in igralskih užitkov.

Lilijana Markež, Barbara Habe Sintič
Fotografije: Gledališče Toneta Čufarja Jesenic,
mag. Vitomir Pretnar

MUZEJSKA RAZSTAVA "ALJAŽEV STOLP – 110 LET"

Gornjesavski muzej Jesenice - enota Kranjska Gora je ob 110-letnici postavitve Aljaževega stolpa pripravil muzejsko razstavo. Le-ta vključuje veliko pisnega, slikovnega, dokumentarnega in predmetnega gradiva, med drugim prvo vpisno knjigo Aljaževega stolpa, Aljaževe vpise v Šmerčevi vodniški knjižici in knjigi gostov, maketo stolpa itd.

Razstavo bomo odprli v petek, 2. decembra 2005, ob 17. uri v galerijskem prostoru Liznjekove domačije na Borovski cesti 63 v Kranjski Gori. Kulturni program bosta oblikovala Marsel Gomboc s predstavitev Aljaževega besedila o odprtju stolpa in baritonist dr. Andrej Rupnik, ki bo zapel pesmi, ki so ju peli pred 110 leti na vrhu Triglava. Nekaj besed bosta spregovorila predsednik PZS mag. Franci Ekar in Aljažev naslednik, župnik France Urbanija. Razstavo bo uradno odprl kranjskogorski župan prof. Jure Žerjav, predstavila pa jo bo avtorica, višja kustosinja GMJ Elizabeta Gradnik. Razstava bo na ogled do 12.2.2006, od torka do petka od 10.00 do 16.30, ob sobotah in nedeljah od 10.00 do 17.00 ure.

Vsi, ki vas zanima ta 110-letni simbol slovenskega rodoljubja, narodove samobitnosti in boja za slovensko zemljo ter materni jezik, vabljeni na ogled!

Elizabeta Gradnik,
Gornjesavski muzej Jesenice

Razstava "Na prelomih tisočletij" v Kosovi graščini

(od 15. 12. 2005 do 28. 1. 2006)

»Kaj je torej čas?

Če me nihče ne vpraša po njem, vem,
če pa ga hočem razložiti, pa ne vem.«

(Avrelj Avguštin)

Letos je minilo 100 let, odkar je Albert Einstein objavil posebno teorijo relativnosti, zato je leto 2005 razglašeno za svetovno leto fizike. Pokrajinski muzej Murska Sobota je ob tem pripravil zanimivo razstavo Na prelomih tisočletij. Po domači predstavitvi v Murski Soboti in po gostovanju v Tehniškem muzeju Slovenije v Bistri, smo se odločili, da razstavo postavimo tudi v Kosovi graščini na Jesenicah.

Razstava je dozorela kot interdisciplinarno razmišljanje o času ter naravnih, družbenih in osebnih prelomnicah, ki so zaznamovale zgodovino človeštva. Čas kot fizikalni pojav s prostorom oblikuje neskončno štiridimenzionalno vesolje, znotraj katerega človek kot zgodovinsko, družbeno in kulturno bitje čas oblikuje, ga uporablja in si ga prilagaja. Pojmovanje časa razodeva značilnost neke kulture, odnos do časa pa se spreminja skupaj s spreminjanjem družbe in tako lahko ponudi okvir, znotraj katerega najbolje ujamemo raznolikost človeške kulture v njenem trajanju in razvoju.

Na razstavi lahko vidimo številne predmete, ki na svoj način razodevajo pojmovanje časa: koledarji, ure, novoletne voščilnice, tiskovine ob rojstvih, krstih, prvih sv. obhajilih, porokah in smrtih, družinske knjige, igrače, obleke, pohištva, skrinje, umetniški predmeti in slike, pa tudi arheološki predmeti, kot so žare, orožja in orodja. Avtorji razstave so si zastavili za nalogo razčleniti dimenzije časa in vlogo človeka v njem na muzeološki način, pri tem pa so si pomagali tudi s predstavitvami na sodobnih elektronskih sredstvih (kot sestavni del projekta so tudi štirje dokumentarno-igrani filmi: Naravni in božji čas, Biografski čas, Merilci časa in Družbeni odnos do časa, ki nam strnjeno in didaktično izredno povedno predstavljajo različne poglede na čas), zato je razstava zanimiva tako za »slučajne« obiskovalce kot tudi za šolske skupine. Ob tem sta izšla tudi priročno izdelan in oblikovan kronološki trak vzporednic svetovne, slovenske in prekmurske zgodovine, v katerem strnjene podatke o pomembnih obdobjih, dogodkih, osebah, stilih spremlja tudi zanimiv izbor fotografij in obširen katalog v katerem dvanajstih avtorjev na svoj način razmišlja o času.

Razstava bo odprta v Kosovi graščini od 15. decembra 2005 do 28. januarja 2006 od torka do petka od 10.00 do 12.00 in od 16.00 do 18.00 ure.

Tone Konobelj
Gornjesavski muzej Jesenice

PRI NAŠIH STANOVSKIH KOLEGIH NA KOROŠKEM

28. oktober je bil prijeten jesenski dan. Zgodaj zjutraj smo se člani DMIT odpeljali z avtobusom preko Ljubelja v Avstrijo. Od Borovelj smo se podali skozi razpotegnjeno hribovsko vas Sele, ki leži med Košuto, Setičami in Obirjem. Na 950 m je bilo lepo jasno jutro. Preden nas je pozdravilo sonce, smo se spustili v megleno dolino ob Dravi. Pot smo nadaljevali mimo Železne Kaple, Pliberka na prehod Holmec. Čudoviti kraji, kjer živi slovenska manjšina in ki bi lahko bili pod okriljem naše matere Slovenije.

Naš prvi cilj je bil obisk v Metalu na Ravnah na Koroškem. Metal je največja družba med štirinajstimi, ki so nastale iz Železarne Ravne. Ogledali smo si veliko stiskalnico v njihovi kovačnici, kjer obdelujejo kovaške bloke. Pri nas v ACRONI-ju prevajujemo njihove slabe, ki jih izdelajo na tej

stiskalnici. Po ogledu smo se srečali z našim nekdanim sodelavcem mag. Darkom Mikcem, ki je sedaj v Metalu glavni direktor. Povedal nam je na kratko o njihovem uspešnem delu predvsem na orodnih jeklih, njihovih načrtih, začetku privatizacije ter nas povabil, da jih še obiščemo.

Drugi cilj je bil spust s splavom po Dravi. To smo izvedli pri

kostnica v Libaličah

»flosarskem pristanu« v Gortini pred naseljem Muta. Pred odhodom smo naredili skupinsko sliko. Megla se je razkadila in obsijalo nas je toplo jesensko sonce. Na splavu smo preživeli dobri dve uri ob prijetni posadki splava, ki nas je zabavala z duhovitim pripovedovanjem v lepem koroškem jeziku in igranjem na h a r m o n i k o . Poskrbljeno je bilo za »flosarsko malico« in

tudi žeje nismo trpeli. Doživeli smo »flosarski krst«. Tretji cilj je bil obisk slovenske gručaste vasi Libeliče pod Strojno. Poznana je, ker so se njeni prebivalci na plebiscitu

pred 85. leti odločili za kraljevino SHS in ne za Avstrijo. Libeliče je bila včasih prafara. Sem so pokopavali ljudi iz širšega območja. Do pred 300 let nazaj so jih pokopali v kostnici. Ogledali smo si to zanimivo stavbo, ki je ena izmed treh na Slovenskem in stoji ob cerkvi sv. Martina. Gospod Perovnik nam je nato pokazal lepo zbirko starega poljedelskega orodja v župnijskem skednju. Pred njim so stare gasilske brizgalne. Nato smo šli do velikega župnišča, kjer je označen poldnevnik (150 vzhodne g. š.). Ogledali smo si veliko črno kuhinjo in muzej, posvečen plebiscitu. Na fotografijah in dokumentih je prikazana trnova pot takratnih prebivalcev za slovenstvo.

Dan se je prevesil v pozno popoldne. Ko smo prišli na naš zaključni kraj Vrhe, v gostišče Neža, se je sonce že poslavljalo in utonilo za Uršljo goro. Hribovska vasica leži na 650. m n.s.m. višine in je na meji treh občin - občine Dravograd, Slovenj Gradec in Ravne na Koroškem. Poznana je po zanimivi cerkvi sv. Neže, ki za razliko od drugih cerkva na Slovenskem leži v kotanji. Ob dobri hrani, pijači in godcu

splavarja

nam je čas hitro mineval. Vzdušje je popestrila s programom tudi gospodarica, oblečena v žalik ženo. Prikazali so tudi izdelavo rož iz papirja.

Vračali smo se po isti poti domov. Spremljale so nas tople želje žalik žene. Ob tem sem tudi razmišljal, če bomo znali tako kot naši predniki najti moč v današnjem norem svetu, da ohranimo naš narod? Ali bomo zaradi udobja, denarja zavrgli človeške vrednote, zapravili slovenski jezik, morda celo našo družbo ACRONI. Na koncu želim našim stanovskim kolegom na Koroškem uspešno delo in srečno roko na poti privatizacije, kar čaka tudi nas.

Marjan Mencinger

LETNI ZBOR PLANINSKIH VODNIKOV SLOVENSКИH ŽELEZARJEV

Bliža se konec leta in že iz navade potegnemo črto in polagamo račune za nazaj. Razmišljamo o času, ki je za nami, in se veselimo tistega, kar nas čaka v prihodnosti. Tudi planinski vodniki slovenskih železarjev smo se zbrali, da bi razmislili o tem, kaj vse smo postorili v letu 2005 in kaj lahko storimo boljšega v prihajajočem letu.

Zbor je bil 22. oktobra 2005 v Radovljici (Šlandrov dom), kjer se nas je zbralo 23 vodnikov, organizatorica Helena Kralj in 12 družic planinskih vodnikov. Po malici so se družice vodnikov v spremstvu gospe Kraljeve odpravile na ogled starega dela mesta Radovljice. Radovljica se prvič omenja kot trg leta 1333, mestne pravice pa je dobila ob koncu 15. stoletja. V starem mestnem jedru so se ohranili številni spomeniki meščanskega stavbarstva. Prav ti uvrščajo Radovljico med najpomembnejše kulturne spomenike na Slovenskem. Čeprav se je v Radovljici rodilo več znamenitih moških in žena, je Radovljica vendarle Linhartovo mesto. Anton Tomaž Linhart se je rodil na sedanjem Linhartovem trgu v hiši, ki je leta 1835 pogorela, na njenem mestu pa sedaj stoji Bulevčeva hiša, kjer je tudi spominska plošča. Ko so si družice ogledovale mesto, smo vodniki nadaljevali z zborom. Zaključno poročilo o planinskih pohodih slovenskih železarjev za leto 2005 je podal Franci Telcer. Prvi pohod so pripravili organizatorji iz Štor, in sicer dne 15. maja po obronkih Kozjanskega. Pot je vodila pohodnike po do sedaj še nepoznanem kraju, mimo domačij in spominskih obeležij. Tudi znamenit kraj Svetina so si pohodniki ogledali in prisluhnili zgodovinarici o znamenitosti teh krajev. Za izredno zanimivost pa je skrbel čudežni kombi, ki je spremljal pohodnike in jim pomagal z osvežilnimi napitki. Pohod se je končal pri kmečkem turizmu Salobir v Trobnem dolu. Drugi pohod so organizirali vodniki iz Tovila, dne 16.06.2005, na Lubnik. Podali smo se iz Škofje Loke, skozi jedro starega dela mesta, mimo gradu do vasi Gabrovo in nato na vrh. Na poti v dolino pa smo bili deležni presenečenja v obliki dobrot, ki sta jih spekli žena in hčerka vodnika Alojza Buha. Zaključek pohoda je bil v vasi Spodnja Luša, v gostišču Kveder. Tretji pohod so pripravili Ravenčani, in sicer na koroški vrh Setiče v Avstriji. Zbrali

na Vrtaški planini

smo se v vasi Sele in se podali proti zastavljenemu vrhu Setiče. Sam vrh nam je ponudil sijajne razglede na greben Košute in ostale sosednje vrhove, sama pokrajina pa je bogata po planinskem cvetju. Po vrnitvi pa smo se pohodniki zbrali v gostišču Malle sredi vasi Sele in se okrepčali.

Špikova skupina

Zadnji pohod v letu 2005, smo pripravili Jeseničani, in sicer v soboto, 3. septembra, na 1898 m visoki Vrtaški vrh. Zbirališče je bilo v Mojstrani, odkoder smo krenili po strmi stezi do Vrtaške planine, kjer smo se oddahnili in se pripravili za vzpon na vrh. Povratek je bil preko slapa Peričnik in nato do Mojstrane. V okrepčevalnici Kot, smo vse pohodnike pogostili z enolončnico, pijačo in spominsko majico. Načrtovano druženje pa je bilo okrnjeno, saj se je vreme spremenilo in začelo je deževati.

Po izčrpnem poročilu se je razvila debata in padla je odločitev, da se tudi v letu 2006 organizirajo štirje pohodi.

Prvi pohod naj bi organizirali vodniki iz Štor dne 27. maja (Šentjur - Resevna - Svetina),

drugi pohod v organizaciji vodnikov iz Lesc in Kroepe bi

Špikova skupina

lokacija	KOZJANSKO	LUBNIK	SETIČE	VRTAŠKI VRH	skupaj
JESENICE	64	55	80	95	294
RAVNE	44	42	83	54	223
ŠTORE	50	30	26	45	151
ŽIČNA	14	2	10	5	31
LESCE	-	-	1	-	1
KROPA	3	5	10	8	26
TOVIL	6	10	8	8	32
MIT	4	1	3	3	11
skupaj	185	145	220	218	768

bil 10. junija (Jamnik - Vodice - Goška Ravan na Jelovici),

tretji pohod bomo organizirali jeseniški vodniki 2. septembra, na 2275 m visoki Tosc (Pokljuka),

četrti pohod, bodo organizirali vodniki iz Raven na Koroškem, v drugi polovici septembra (Mislinja - Ribniška koča - Črni vrh - Pungart).

To je le nekaj utrinkov z letnega zbora vodnikov, katerega smo zaključili s kosilom in pesmijo ob spremljavi harmonikarja Franca Podjeda. Za konec še zahvala Heleni Kralj za odlično organizacijo zbora planinskih vodnikov slovenskih železarjev.

Tone Kelbl

v Škofje Loki

na Kozjanskem

s poti na Vrtaški vrh

ŠPIKOV KOT

Ja, zadnjič sem pa manjkal.
Bi »Bogu hvala!«, kdo dejal.
Prisežem, nisem stavkal
in ne bom na lovorikah spal.

Pač nisem zmogel, povem pošteno.
Bolj ko sem se trudil, manj je šlo,
A kot slišim, ni vseeno.
Od zdaj obljubim, bolje bo.

Kriminal spravlja me ob živce,
vsak časopis ga poln je.
Da bi zaprli prave krivce?
Ne, bratec, to pa ne!

Tisti, ki kradejo milijone,
kak dan gredo morda sedet,
afer žal je že na tone,
lumpi pa kradejo že spet.

Privatnik snubi uboge reve,
obljublja vse, da se kadi.
Za svoj denar prosijo uboge šleve,
zaslužnega? Ta izpuhti.

Vse na črno zaposluje
in denarci gredo v žep,
na zakonodajo lahko pljuje.
Si misli: »Primi me za rep!«

Slišim, vzeli nam bodo regrese,
pa malico in še naprej.
Že večina joka in se trese.
S tem kar dobim ne grem naprej!

Glasoval sem za oblast, ki jo imamo,
pa mi je pošteno žal.
Zdaj, ko vse bolj garamo,
naj bi pa revščine se bal?

Nekaj gnilega je v deželi Danski,
pred stoletji že Hamlet je dejal.
Pri nas, v deželi bolj postranski,
menim, je še bolj gnilo, žal!

Za konec. Nisem še potonil,
nisem šel tja v en dan, v zapik.
Apatiji nisem klonil
in še bom zezal!

Boter Špik

ŠPIKOVI PREBLISKI

ASOCIACIJA
NA PREJŠNJE NOVICE

JA, TAKŠNI SMO
PA ZJUTRAJ

ŠPIK
1005

Sicer res, kaj nam bo regres. Že leta
ga ne porabimo za dopust, temveč
za najnujnejše.

Mnogi naredijo še najmanj škode,
če ne delajo nič.

Ne morem mimo ptičje gripe. Moj
tič jo ima že nekako štiri leta.

Apatičen tip sedi povsem pri miru.
Tudi simpatičen ni kaj dosti bolj
aktiven.

Izposojen štos: Kakšna je razlika
med raverjem in penzionistom?

Nobene. Oboji so na tabletah, pa
muzko ful na glas.

Jeseni in pozimi so hudi časi. Še psi ne kažejo več jezikov.

Običajno sem dobre volje. Tečen sem samo triindvajset ur na dan.

Ljudem zaupam najmanj takrat, ko me hvalijo.

Predlagam, da bi zaposlili za nočne šihte samo penzioniste.

Ti že itak ne morejo spati.

Najlaže se je spreti z lastno logiko.

Zakaj sem hodil v šolo, če morem živeti povsem drugače, kot so me učili?

Če je česa preveč, škoduje. Tudi če je preveč pameti.

Odkar nisem več lep, se trudim, da bi bil vsaj dober.

Sploh nisem dober. Si predstavljate človeka, ki bi glodal stare kosti?

Splača se imeti bogat besedni zaklad. Če obvladaš tudi kakšno modro besedo, ki
je ne razumeš, pa še bolj, saj je tudi drugi ne razumejo. Je pa »fajn«.

Verjeti je človeku, ki pravi, da je o določeni stvari dobro uniformiran.

Celo z dobrim namenom smo sposobni napraviti drugim veliko škodo.

Kadarkoli pridem v službo, mi pride na misel Dantejev izrek iz dela Pekel: »Vsi,
ki vstopate, opustite vsakršno upanje!«

Kadar sem sam, sem še najbolj priljubljen.

Če se pogovarjam sam s sabo, vsaj vem, s kom govorim, pa še skregati se je bolj
težko.

Ženske so najlepša napaka narave. Moški so katastrofa, pa so vendarle kar v redu.

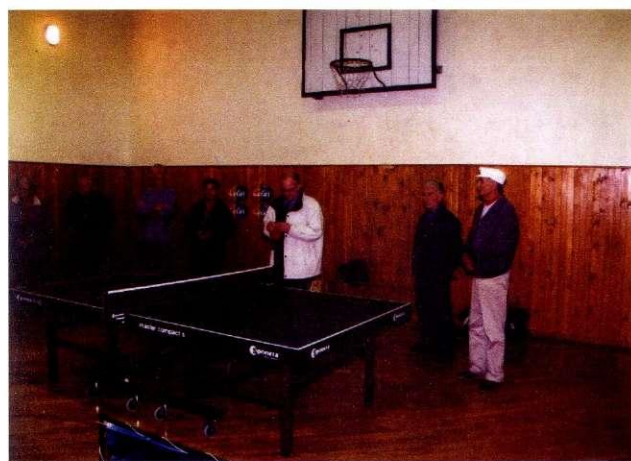
Če so mi ženske všeč, sem morda zato feminist?

1+1=3 To je matematični absurd. Če je to v zakonu, je to nezvestoba.

Rad delam, še raje delo opazujem.

Namiznoteniška dejavnost v TVD Partizan Javornik – Koroška Bela

V ponedeljek, 7. novembra, so v prostorih telovadnice TVD Partizan na Koroški Beli predali svojemu namenu nove mize za igranje namiznega tenisa. Častne goste, med katerimi so bili podžupan Branko Noč, predsednica KS Javornik –

Koroška Bela Branka Doberšek, predsednik DU Javornik – Koroška Bela Vinko Cerar in številni ljubitelji beli žogice, je pozdravil predsednik društva TVD Partizan Javornik – Koroška Bela Peter Papič. Nekaj besed je namenil tudi delovanju društva in težavam, s katerimi se srečuje. Dolgoletna igralka namiznega tenisa Milena Krmelj je orisala zgodovinski razvoj tega športa v KS - začetki intenzivnega igranja segajo v leto 1930, prvi zapisi o »ping-pongu« pa v leto 1938 - ter našela nekatere zaslužne igralce in trenerje ter sedanje pobudnike kot so Lojze Štrumbl, ki je jeseniški namizni tenis vodil 43 let, leta 1950 je bil tudi državni prvak, Srečko Korbar, državni prvak Jugoslavije leta 1949, in Anja Krmelj, državna prvakinja 1997.

V letu 1997 so v TVD začeli igrati namizni tenis člani DU Javornik – Koroška Bela. Pobudnika sta bila Ivo Borštnik in Srečko Korbar, sodelovalo pa je še 25 veteranov – nekdanjih tekmovalcev, ki še vedno radi nastopajo na tekmovanjih upokojencev, invalidov. Zopet lahko pohvalimo Mileno Krmelj, ki je osvojila naslov državne prvakinja med invalidi v letošnjem letu. Poleg tega je tudi edina slovenska mednarodna sodnica za namizni tenis.

Ta lep šport pa ni samo stvar veteranov. Priključili so se jim učenci Osnovne šole Koroška Bela. Letos že četrta generacija

trenira po 40-urnem programu v okviru interesnih dejavnosti.

Nove mize sta simbolično predala namenu z igranjem podžupan in predsednica KS z izkušenim mojstrom Srečom. Zahvala za pridobitev pa gre seveda tudi pokroviteljem, ki so ta projekt finančno podprli in omogočili nadaljnje športne aktivnosti za starejše in mladino.

Besedilo in fotografije Janez Pipan

FOTOUTRINKI

V petek, 4. novembra so v Kulturnem domu na Slovenskem Javorniku odprli zanimivo razstavo makedonskih noš in instrumentov v okviru vsakoletne prireditve Folklorni dnevi, ki jo organizira Makedonsko kulturno društvo Ilinden Jesenice.

V soboto 5. novembra pa je nastopilo deset folklornih skupin, med njimi tudi dve slovenski ter folklorno glasbena skupina Ljubco Santov iz Makedonije kot glavni gostje. Projekt »Makedonski kulturni dnevi 2005« je podprlo tudi slovensko Ministrstvo za kulturo.

Tekst in fotografije Janez Pipan

OBVESTILO

Sindikat SKEI in podjetje ACRONI vabita vse zaposlene na jesensko-zimsko rekreacijo.

KEGLJANJE NA ASFALTU

vsako sredo od 20.00 do 21.00 ure na kegljišču v športnem parku Podmežakla.

Vsem sodelavcem in prijateljem se zahvaljujem za čestitke in dobre želje, darila ter za prijetno vzdušje na družabnem srečanju ob moji petdesetletnici.

Vsem iskrena hvala!

Šefik Kumalič

ZAHVALA

Ob smrti mojega očeta se zahvaljujem sodelavcem Službe za splošno kadrovske zadeve in Nabave za izrečena sožalja in denarno pomoč.

Azra Muranovič

ZAHVALA

Ob smrti mojega očeta se iskreno zahvaljujem vsem sodelavcem Vroče valjarne za izrečena sožalja in denarno pomoč.

Vinko Robič

O B V E S T I L O

**o režimu parkiranja
za upravno stavbo v zimskem
času**

Spoštovani uporabniki parkirišča za upravno stavbo!

Vse uporabnike parkirišča za upravno stavbo Acroni naprošamo, da v zimskem času zaradi učinkovitejšega izvajanja zimske službe – pluženja, posipanja ter odvoza snega z omenjene parkirne površine, svoja vozila parkirajo na naslednji način:

zaposleni v dnevni izmeni (dopoldanski in popoldanski) naj svoja vozila parkirajo na severni strani parkirišča;

zaposleni v nočni izmeni pa naj vozila parkirajo na južni strani parkirišča.

Parkirni območji bosta vidno označeni z označevalno tablo.

Na ta način bomo zagotovili, da bo izvajalec svoje delo lahko opravil kakovostno ter se obenem izognili zapletom ter morebitnim pritožbam na delo zimske službe.

V kolikor uporabniki ne bodo spoštovali režima parkiranja, bodo sami nosili posledice, ki jim bodo nastale zaradi snežnih razmer.

Hvala za razumevanje!

Uprava družbe ACRONI, d.o.o.

REŠITEV NAGRADNE KRIŽANKE IZ PREJŠNJE ŠTEVILKE

Pravilna rešitev se glasi:

**KDOR NI UŽIL ŽALOSTI, NE ZNA
CENITI RADOSTI**

Izžrebani so bili:

1. nagrada: **Jože Štular**,
Podnart 1, 4244 Podnart
2. nagrada: **Mičo Panič**,
Titova 63, 4270 Jesenice,
3. nagrada: **Angel Ozebek**,
Rabičeva 20, 4281 Mojstrana.

Nagrade boste prejeli na blagajni
ACRONI-ja. Odprta je vsak delovni dan
od 8.00 do 10.00 ure. S seboj imejte osebni
dokument.

Uredništvo

NAGRADNA KRIŽANKA 3BM

1. nagrada: Pol ure brezplačnega popravila
računalnika, tiskalnika, monitorja ali druge
računalniške opreme.
2. nagrada: Brežična miška.
3. nagrada: Igralni plošček.

Geslo z obarvanih polj prepisite v kupon ter pošljite
do 10. decembra 2005 po interni pošti na Uredništvo
Novic ali pa na naslov ACRONI, d.o.o., C. B. Kidriča
44, 4270 Jesenice. Na ovojnico pripišite
"NAGRADNA KRIŽANKA". Zaposleni v
ACRONI-ju lahko rešitve oddate tudi v mnenjske
skrinjice - brez ovojnic. Pri žrebanju bomo
posamezniku upoštevali samo eno rešitev.

Nagrade za novembrsko križanko bo prispevalo
podjetje 3BM z Jesenic.

Uredništvo

Ali si upate reči »Adijo!« klasični fotografiji? **Vstopite v svet digitalne fotografije!**

Uživali boste v ostrih slikah, živih barvah, močno
približanih posnetkih, kratkih filmčkih in enostavni
uporabi. Takoj se boste lahko prepričali o uspešnosti
posnetkov.

Mi vam lahko pomagamo!

Odlični digitalni fotoaparati Panasonic, Canon, Pentax, Samsung, Kodak in Sony.

5 do 8 milijonov točk, 12x optična povečava 105.000 do 160.000 SIT

Hitri aparati s stabilizatorjem slike, z optičnim iskalom, makroposnetki,
z ročnimi in avtomatskimi nastavitvami, vodoodporni aparati.

Računalniki, tiskalniki, prenosni diski, druga oprema po ugodnih cenah in na obroke.

Preizkus digitalnih fotoaparátov, ogled fotografij, narejenih s temi aparati.

Nastavitev fotoaparátov in navodila za prve dobre posnetke.

Tečaji dela s fotoaparátom in prenosa slik na računalnik.

Telefonska pomoč ob težavah.

Podrobnosti na naši domači strani.

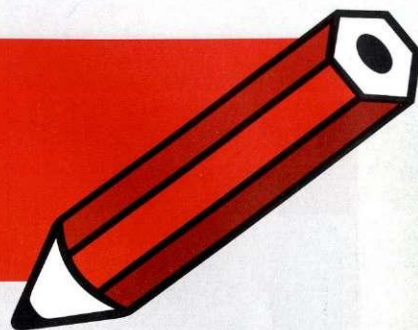
Odprto od ponedeljka do petka 7:30 - 15h,
sreda do 17:30

C. železarjev 7a, Jesenice, tel. 58-36-444, www.3bm.si

3BM
d.o.o.
Jesenice
elektronika in mikror računalniki

NAGRADNA KRIŽANKA

AVTOR: DRAGO RONNER	PREBIVALEC SLOVAŠKE	BIATLONKA BRAN-KOVIČ	NEMŠKI FILOZOF (GEORG)	IMPRESIJA	MLADI SLOVENSKI PEVEC (ROK)	TVOREC KAKEGA DELA	GRŠKI SATIRIK (EMANUIL)	ERICKSON JE AMER. IGRALEC	VODNA ŽIVAL	RIMSKI PESNIK	KAMION S KASONOM	VRSTA ORGAN. SPOJIN	EBERT JE NEMŠKI POLITIK	NARAVA, ZNAČAJ	JUDOISTKA ŽOLNIR	PTICA PEVKA
UDELEŽENEC STAVKE								ZGORNJE OKONČINE					NOČNA PTICA TORINO			
JADRANSKI OTOK								PUSTO- LOVŠČINA HOL. SLIKAR (JAN)								
AFORIZEM EVGENA JURIČA																
VIKTOR ERŽEN			SL. PEVEC (MARJAN) GR. BOGINJA LOVA						DOLINA MOŠKI, KI LOMASTI				ZAHODNO- GERMANSKO PLEME	KRILOV IVAN ANGLEŠKA PEVKA ADU		
DOMOVINA ČAROVNICE KIRKE				IZRAELSKI POLITIK ŠARON PERZLIJA						JAR TOV. AVTOMOB. STARI DEL MARIBORA						
SLOVENSKI NOGOMETAS (AMIR)						IZCEDEK IGLAVCEV						VOLTAMPER TESEN ZAPRT PROSTOR			POGOSTITEV PRI STARIH GRKIH	TETA
HEEM JE HOLANDSKI SLIKAR	IZOLACIJA	TOMAŽ RANC AM. IGRALEC (LOYD)			REKET	ARTEMIDA JE GRŠKA BOGINJA	PREPROGA V ORIENTAL. OKOLJU	NEMŠKI AVTO SEVERNI JELEN								
AMERIŠKI IGRALEC (RYAN)						UD ORGANIZAC. VISOKA VZPETINA					NEKD. NEM. POLITIK SL. PISATELJ (ROK)					
KONEC AFORIZMA															ANA ROJE ŠAMPION	
AMERIŠKI BOKSAR (MUHAMAD)				KLOBU- ČEVINA ŽERJAV GREGOR						RAFKO IRGOLIČ GRŠKA ČRKA			TROPSKA KUKAVICA KLEMEN RAMOVŠ			
EVROPSKI NAROD								AMERIŠKI IGRALEC (LEIF)								
BESEDNA UGANKA								ŠČUREK						SLAVKO AVSENIK		

ZBM d.o.o.
Jesenice

elektronika in mikroračunalniki

NAGRADNA KRIŽANKA

priimek in ime:

naslov:

pošta:

rešitev nagradne križanke:
